

Avaleht>Perekonnaasjad ja pärimine>Seaduslik lastega välismaale suundumine või sinna elama asumine

Seaduslik lastega välismaale suundumine või sinna elama asumine

Hoiduge saamast lapseröövlist lapsevanemaks – uurige, kuidas ületada riigipiire koos oma lastega seaduslikult.

Kogemused näitavad, et lapse ebaseaduslik äraviimine või tagasi toomata jätmine (kinnipidamine) tuleneb sageli vähesest teadlikkusest. Lapsevanemad ei tunne tavaliselt lapsega üle piiri liikumise tingimusi või nõudeid, mida nad peaksid täitma, kui nad soovivad lapsega seaduslikult välismaale reisida.

Riigi kohta üksikasjaliku teabe saamiseks klõpsake paremas servas selle lipukesel.

Viimati uuendatud: 30/05/2023

Käesolevat lehekülge haldab Euroopa Komisjon. Sellel veebisaidil avaldatud teave ei kajasta tingimata Euroopa Komisjoni ametlikku seisukohta. Komisjon ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õigusteabe viida alt ELi veebilehete autoriõiguste eeskirjade kohta.

Seaduslik lastega välismaale suundumine või sinna elama asumine - Belgia

1 Millistel asjaoludel võib üks lapsevanem viia lapse seaduslikult teise riiki, ilma et tal oleks selleks teise lapsevanema nõusolek?

Belgia õiguse kohaselt on alaealise lapse elukoha muutmise õigus seotud vanema hooldusõigusega. Seetõttu võib (võivad) lapse elukohta muuta ainult hooldusõigust omav(ad) vanem(ad).

Olenemata vanemate staatusest ja sellest, kas nad elavad koos või mitte, teostavad nad vanema hooldusõigust põhimõtteliselt ühiselt, seades esikohale lapse huvid (vt tsiviilseadustiku artiklid 373 ja 374).

Kui aga vanemad otsustavad lahutada, on võimalik taotleda ühise hooldusõiguse kohtuliku lõpetamist. Pärast hooldusõiguse määramist kohtuotsusega ühele vanemale peetakse seda tema ainuõiguseks. Kui vanema hooldusõigus kuulub ainult ühele vanemale, võib sellega kaasneda kõikide asjaomaste eelisõiguste andmine hooldusõigusega vanemale, kaasa arvatud lapse elukoha valik. Seega võib ta viia lapse teise riiki ilma teise vanema nõusolekuta.

Ühise hooldusõigusega vanemale võidakse sellest hoolimata anda lapsega suhtlemise õigus. Kohus võib piirata vanema ainuhooldusõigust, kehtestades erandid, mis eeldavad teatavate last puudutavate otsuste tegemisel teise vanema nõusolekut. Lapse elukoha valik võib olla üks sellistest otsustest, mida tuleb teha ühiselt, kui lapse hooldusõigus kuulub ainult ühele vanemale.

Tuleb ka märkida, et kui lapse suhtes on tehtud kaitsev kohtuotsus, millega kaasneb vanema hooldusõiguse teostamise tingimuste muutmine, tuleb järgida nimetatud otsust. Sellisel juhul ei tohi kumbki vanem viia last välisriiki.

2 Millistel asjaoludel on teise lapsevanema nõusolek vajalik, et viia laps teise riiki?

Kui vanematel on lapse suhtes ühine hooldusõigus, on lapse elukoha muutmiseks vajalik mõlema vanema nõusolek.

Kui hooldusõigus kuulub ainult ühele vanemale, on vajalik teise vanema nõusolek, välja arvatud teatavate otsuste puhul, nagu lapse elukoha määramine. Sellest hoolimata võidakse heausksete kolmandate isikute puhul eeldada mõlema vanema nõusoleku olemasolu.

3 Kuidas saab lapse viia seaduslikult teise riiki siis, kui teine lapsevanem selleks oma nõusolekut ei anna, kuid lapse teise riiki viimine on vajalik?

Kui hooldusõigust omavad vanemad ei ole lapse elukohas kokku leppinud, on kohustatud lapse teise riiki viimist lubama või keelama territoriaalselt pädev kohus.

Ühist hooldusõigust omav vanem võib pädevat kohut eelnevalt teavitada, et ta ei nõustu eeldatava otsusega. Ühist hooldusõigust omav vanem võib teise vanema poolt juba tehtud otsuse vaidlustada ka tagantjärele.

4 Kas ajutise äraviimise (nt puhkus, ravi) ja püsiva äraviimise korral kohaldatakse samu eeskirju? Võimaluse korral esitage asjaomased nõusoleku vormid.

Kui vanema hooldusõigus kuulub ainult ühele vanemale, võib lapse ajutiselt teise riiki puhkusele viia ainult see vanem, kellel on hooldusõigus.

Vanem, kellel ei ole lapse suhtes hooldusõigust, kuid kellel on lapsega suhtlemise õigus, võib lapse välisriiki viia ainult hooldusõigust omava vanema eelneval kirjalikul nõusolekul või pädeva kohtu väljastatud sõnaselge loaga.

Ühise hooldusõiguse korral, kui otsust lapse elukoha küsimuse lahendamiseks ei ole tehtud, võivad lapsega välisriiki reisida mõlemad vanemad. Lapse elukohta siiski muuta ei saa.

Kui lapse elukoht on kindlaks määratud kohtuotsusega, võib kumbki vanem lapsega reisida ainult talle määratud suhtlemisperioodil, välja arvatud juhul, kui kohus on selle sõnaselgelt keelanud.

Kahel viimasel juhul võib lapsega reisiva vanema jaoks olla asjakohane hankida mistahes probleemide vältimiseks teise vanema allkirjastatud reisimisluba.

Viimati uuendatud: 10/01/2018

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Seaduslik lastega välismaale suundumine või sinna elama asumine - Bulgaaria

1 Millistel asjaoludel võib üks lapsevanem viia lapse seaduslikult teise riiki, ilma et tal oleks selleks teise lapsevanema nõusolek?

Kui mõlemad vanemad teostavad oma hooldusõigust ühiselt, peavad nad ka otsuse lapse teise riiki viimise kohta tegema ühiselt.

Kui vanemad ei ela koos, võivad nad leppida kokku lapse elukoha ning lapse hooldamise ja temaga suhtlemise korra ning lasta lapse tegeliku viibimiskoha järgsel rajoonikohtul (*районен съд*) see kokkulepe heaks kiita.

Kui vanemad ei suuda kokkuleppele jõuda, peavad nad vaidluse lahendamiseks pöörduma lapse tegeliku viibimiskoha järgsesse rajoonikohtusse, kus tehakse otsus lapse elukoha ning vanemate hooldus- ja suhtlusõiguse kohta.

2 Millistel asjaoludel on teise lapsevanema nõusolek vajalik, et viia laps teise riiki?

Olenemata sellest, kas vanemad teostavad oma hooldusõigust ühiselt või kas kohus on kiitnud heaks nende kokkuleppe või teinud otsuse hooldusõiguse andmise kohta ainult ühele vanemale ja määranud, et lapse elukoht peab olema selle vanema juures, on lapse äraviimiseks Bulgaaria territooriumilt vaja ka hooldusõigusega vanema nõusolekut ning see nõusolek peab olema kirjalik ja kandma asjaomase vanema notariaalselt tõestatud allkirja (Bulgaaria isikut tõendavate dokumentide seaduse (*Закон за българските лични документи*) artikli 76 punkt 9).

3 Kuidas saab lapse viia seaduslikult teise riiki siis, kui teine lapsevanem selleks oma nõusolekut ei anna, kuid lapse teise riiki viimine on vajalik?

Kui vanemad ei anna lapse teise riiki viimiseks nõusolekut, lahendatakse vaidlus perekonnaseadustiku (*Семейен кодекс*) artikli 127a alusel, ning kui nad ei ole lapse elukoha suhtes ühel nõul, kohaldatakse perekonnaseadustiku artikli 127 lõiget 2 või artiklit 59.

Kui nõusoleku lapsele reisipassi andmiseks ja lapse teise riiki viimiseks (olenemata reisi kestusest) annab vanema asemel kohus, peab ta arvesse võtma lapse huvide erilise kaitsmise vajadust tema teise riiki viimisel ning see omakorda eeldab, et last tuleks lubada teise riiki viia vaid konkreetseks ajavahemikuks ja konkreetsete riikide hulgas (nt Euroopa Liidu liikmesriigid) kindlaks määratud riiki või riikidesse või et lapsel tuleks lubada teha kindlaksmääratud ajavahemikus piiramatul arvul reise, ent samuti ainult kindlaksmääratud riikidesse.

Kooskõlas õiguse tõlgendamise siduvate suunistega, mis on esitatud Bulgaaria kõrgeima kassatsioonikohtu (*Върховен касационен съд*) tsiviilkolleegiumi üldkogu 2016. aasta päevakorras olnud tõlgendavas kaasuses nr 1 tehtud tõlgendavas kohtuotsuses nr 1/2016 (3. juuli 2017), ei või kohus anda vanema asemel lõpliku nõusolekut ega lubada lapsel reisida piiramata aja jooksul ja piiritlemata territooriumil.

4 Kas ajutise äraviimise (nt puhkus, ravi) ja püsiva äraviimise korral kohaldatakse samu eeskirju? Võimaluse korral esitage asjaomased nõusoleku vormid. Bulgaaria isikut tõendavate dokumentide seadusega on ette nähtud nõue, et last reisil mitte saatev vanem peab andma lapse reisiks notariaalselt tõestatud nõusoleku hoolimata sellest, millistel konkreetsetel asjaoludel laps teise riiki viiakse.

Lapse äraviimine võib olla ajutine ja pärast seda naaseb laps Bulgaariasse viimata oma elukohta üle teise riiki. Juhul kui laps reisib välismaale ekskursioonile, puhkusele, sugulastele külla, õppima, kultuuri- või spordiüritustele, võistlustele, ravile jne ning pooled on tema reisimise suhtes eriarvamusel, hindab kohus nende taotluse põhjust. Kui kohtul ei ole põhjust arvata, et last ähvardab konkreetne ja reaalne oht, määrab ta kindlaks loa andmise tingimused. Lapse ajutisel viimisel teise riiki ei ole tõenäoline, et lapse õigus reisida oleks vastuolus vanema suhtlusõigusega, ning isegi kui selline vastuolu tekib, eeldatakse, et juhul kui lapse reis on tema parimates huvides, lepib asjassepuutuv vanem oma õiguse ajutise piiramisega.

Lapse äraviimise põhjus võib ka olla tema teise riiki elama asumine. Kui kohus hindab lapse teise riiki viimise küsimust ja seega ka nõutavate dokumentide väljaandmist, ei tohiks tema luba laps teise riiki viia sisaldada luba viia teise riiki üle lapse elukoht, välja arvatud juhul, kui loataotlustele on lisatud lapse elukoha üleviimise loa taotlus. Lapse elukoha kindlaksmääramisel kaalutakse lapse parimaid huve ja väljavaadet olla lõimitud perekonda ja sotsiaalsesse keskkonda ning seda, kas uude elukohta kolimine on püsivat laadi.

Viimati uuendatud: 22/07/2020

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Seaduslik lastega välismaale suundumine või sinna elama asumine - Tšehhi

1 Millistel asjaoludel võib üks lapsevanem viia lapse seaduslikult teise riiki, ilma et tal oleks selleks teise lapsevanema nõusolek?

Vanem, kellel puudub teise vanema nõusolek lapse riigist väljaviimiseks, peab hankima selleks kohtu nõusoleku.

Kui vanemad ei jõua oma hooldusõiguse teostamisel kokkuleppele küsimuses, mis on eelkõige lapse huvisid silmas pidades lapse jaoks oluline, teeb otsuse kohus ühe vanema taotlusel (muudetud seaduse nr 89/2012 (tsiviilseadustik) § 877). Olulise küsimusena käsitatakse ka lapse viimist teise riiki.

2 Millistel asjaoludel on teise lapsevanema nõusolek vajalik, et viia laps teise riiki?

Lapse pikaajaliseks riigist väljaviimiseks (st mitte puhkusele sõiduks) on alati vajalik teise vanema nõusolek, v.a juhul, kui teise vanema hooldusõigust on piiratud või temalt on hooldusõigus ära võetud. Vanema nõusolek on vajalik olenemata sellest, kas kohus on otsuse vanemliku vastutuse (hooldusõiguse) kohta juba teinud või mitte. Abielus vanemaid ja vanemaid, kes ei ole abielus, ei eristata.

3 Kuidas saab lapse viia seaduslikult teise riiki siis, kui teine lapsevanem selleks oma nõusolekut ei anna, kuid lapse teise riiki viimine on vajalik?

Kui teine vanem lapse riigist väljaviimiseks nõusolekut ei anna, teeb vanema nõusoleku asemel otsuse kohus (muudetud seaduse nr 89/2012 (tsiviilseadustik) § 877).

4 Kas ajutise äraviimise (nt puhkus, ravi) ja püsiva äraviimise korral kohaldatakse samu eeskirju? Võimaluse korral esitage asjaomased nõusoleku vormid.

Ei, ajutist riigist väljaviimist, st puhkuse veetmist ühe vanemaga, üldiselt ei käsitata olulise küsimusena muudetud seaduse nr 89/2012 (tsiviilseadustik) § 877 tähenduses.

Viimati uuendatud: 09/11/2020

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Seaduslik lastega välismaale suundumine või sinna elama asumine - Saksamaa

1 Millistel asjaoludel võib üks lapsevanem viia lapse seaduslikult teise riiki, ilma et tal oleks selleks teise lapsevanema nõusolek?

Lapse alalise elukoha küsimus tuleb lahendada vastavalt õigusnormidele, mis reguleerivad õigust määrata kindlaks lapse elukoht, ning on seega lapse eest *de facto* hoolitsemist käsitleva küsimuse osa (tsiviilseadustiku (*Bürgerliches Gesetzbuch*) paragrahvi 1631 lõige 1). Nagu lapse vara haldamise küsimus, kuulub ka see küsimus vanema hooldusõiguse reguleerimisalasse tsiviilseadustiku paragrahvi 1626 lõike 1 alusel.

Alaline elukoht on – erinevalt võimalikule lühikesele puhkusele minekust naabruses asuvasse Euroopa riiki, mille puhul on vajalik mõlema vanema ühine nõusolek, kui vanematel on ühine hooldusõigus – tsiviilseadustiku paragrahvi 1687 lõike 1 esimese lause tähenduses olulise tähtsusega küsimus (*Angelegenheit von erheblicher Bedeutung*). Seega vajab lapsevanem lapsega välisriiki kolimiseks teise lapsevanema nõusolekut, välja arvatud juhul, kui tal on lapse ainuhooldusõigus või vähemalt ainuõigus otsustada lapse elukoha üle.

2 Millistel asjaoludel on teise lapsevanema nõusolek vajalik, et viia laps teise riiki?

Teise lapsevanema nõusolek lapsega välisriiki kolimiseks on vajalik, kui vanematel on ühine hooldusõigus (õigus otsustada elukoha üle) (vt ka vastus küsimusele nr 1).

3 Kuidas saab lapse viia seaduslikult teise riiki siis, kui teine lapsevanem selleks oma nõusolekut ei anna, kuid lapse teise riiki viimine on vajalik?

Lapse välisriiki elama viimine on seaduslik, kui vanemal, kes soovib lapsega välismaale kolida, on lapse ainuhooldusõigus või vähemalt ainuõigus otsustada elukoha üle.

Kui see nii ei ole ja kui vanemad on selles küsimuses eriarvamusel, võib perekonnakohus (*Familiengericht*) ühe vanema taotluse alusel anda tsiviilseadustiku paragrahvi 1628 kohaselt otsustusõiguse ühele vanemale. Kohus peab oma otsuse tegema lapse huvidest lähtuvalt, võttes arvesse konkreetseid asjaolusid ja praktilisi küsimusi ning asjaomaste isikute õigustatud huve (tsiviilseadustiku paragrahv 1697a).

Lisaks võib vanem, kes elab teisest vanemast eraldi, samuti pöörduda perekonnakohtu poole tsiviilseadustiku paragrahvi 1671 lõike 1 alusel, et saada ainuhooldusõiguse või ainuhooldusõiguse konkreetse küsimuses, näiteks õiguse otsustada lapse elukoha üle. Kohus rahuldab taotluse, kui teine vanem on sellega nõus, kui vähemalt 14-aastane laps ei ole selle vastu, või kui ühise hooldusõiguse kaotamine või täieliku hooldusõiguse osaline üleandmine taotlejale on tõenäoliselt lapse huvides. Kui kohus rahuldab taotluse, võib vanem vabalt otsustada lapse elukoha üle.

4 Kas ajutise äraviimise (nt puhkus, ravi) ja püsiva äraviimise korral kohaldatakse samu eeskirju? Võimaluse korral esitage asjaomased nõusoleku vormid.

Ainuhooldusõiguse saanud vanem võib viia lapse lühikeseks ajaks välismaale, mil iganes ta seda soovib.

Ühise hooldusõigusega vanemad peavad põhimõtteliselt tegema selle otsuse ühiselt (tsiviilseadustiku paragrahv 1627). Kui ühise hooldusõigusega vanemad elavad eraldi, peavad nad ühiselt otsustama, kas kavandatud reisi näol on tegemist olulise või igapäevase küsimusega (tsiviilseadustiku paragrahvi 1687 lõike 1 esimene lause). Vanemal, kellega laps harilikult koos elab, on õigus teha otsuseid igapäevastes küsimustes (tsiviilseadustiku paragrahvi 1687 lõike 1 teine lause). Teine vanem võib otsustada ainult tegelikku hooldust puudutavate küsimuste üle (tsiviilseadustiku paragrahvi 1687 lõike 1 neljas lause). Seadustikus ei ole täpsustatud, millised on olulised ja millised on igapäevased küsimused või tegelikku hooldust puudutavad küsimused. Selle küsimuse üle tuleb otsustada olukorraga seotud konkreetsete asjaolude alusel. Põhimõtteliselt võivad nii vanem, kelle juures laps harilikult elab, kui ka vanem, kellel on õigus lapsega suhelda, üksi otsustada lapse ajutise viimise üle puhkusele välisriiki, eeldusel et tegemist ei ole reisiga äärealadele või kohta, kus toimuvad poliitilised rahutused. Kuid suhtlemisõigusega vanem peab lapse eest peamiselt hoolitsevale vanemale kavandatavast reisist ette teatama. Lapse eest peamiselt hoolitsev vanem võib ise otsustada lapse tavapärase ravi üle. Kuid kui laps viiakse välisriiki ravi eesmärgil, ei kuulu see enam tavapärase ravi alla. Vanemal, kellel ei ole vanema hooldusõigust, ei ole õigust otsustada selle üle, kus laps elama peaks. Suhtlemise ajal on sellel vanemal tsiviilseadustiku paragrahvi 1687a kohaselt samad õigused nagu lapse ühist hooldusõigust omaval vanemal, kelle juures laps igapäevaselt ei ela (paragrahvi 1687 lõike 1 neljas lause).

Viimati uuendatud: 02/11/2023

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Seaduslik lastega välismaale suundumine või sinna elama asumine - Eesti

1 Millistel asjaoludel võib üks lapsevanem viia lapse seaduslikult teise riiki, ilma et tal oleks selleks teise lapsevanema nõusolek?

Lapsevanematel on üldiselt ühine hooldusõigus, mis tähendab, et mõlemad vanemad teostavad hooldusõigust ühiselt, üksmeeles, pidades silmas lapse igakülgset heaolu. Oluline põhimõte on, et vanemad on hooldusõiguse teostamisel võrdsed ehk vanematel on oma laste suhtes võrdsed õigused ja kohustused. Hooldusõiguse alla kuulub õigus määrata lapse viibimiskoht, sealhulgas ka lapse välismaale minek ja seal olek.

Seega, kui vanematel on ühine hooldusõigus, on mõlemal vanemal võrdne õigus määrata, kas laps viiakse teise riiki või mitte. Seetõttu reeglina last teise vanema nõusolekuta välismaale viia ei saa.

2 Millistel asjaoludel on teise lapsevanema nõusolek vajalik, et viia laps teise riiki?

Kui lapsevanematel on ühine hooldusõigus, siis on teise vanema nõusolek sellest tulenevalt üldpõhimõttena alati vajalik.

3 Kuidas saab lapse viia seaduslikult teise riiki siis, kui teine lapsevanem selleks oma nõusolekut ei anna, kuid lapse teise riiki viimine on vajalik?

Kui lapsevanemad ei jõua ühist hooldusõigust teostades lapsele olulises asjas kokkuleppele – kuhu alla võiks kuuluda ka lapse teise riiki viimine, kui see on vajalik – võib kohus anda otsustusõiguse selles asjas ühele vanemale.

Seega, kui üks lapsevanem, lapse teise riiki viimiseks nõusolekut ei anna, kuid teise riiki viimine on vajalik, võib teine vanem taotleda kohtult, et konkreetsel juhul saaks otsuse lapse teise riiki viimise kohta teha tema üksi. Sealjuures võib kohus konkreetsel juhul otsustusõiguse saanud vanemale panna lisakohustusi.

4 Kas ajutise äraviimise (nt puhkus, ravi) ja püsiva äraviimise korral kohaldatakse samu eeskirju? Võimaluse korral esitage asjaomased nõusoleku vormid.

Kui lapsevanematel on ühine hooldusõigus, kohalduvad samad eeskirjad, olenemata lapse viibimiskoha määramise kestusest või põhjusest. Kuni ühist hooldusõigust ei lõpetata või kohus ei anna näiteks lapse viibimiskoha kindlaksmääramise otsustusõigust ühele vanemale, jääb mõlemale vanemale võrdne õigus määrata nii lapse ajutine kui ka püsiv äraviimine.

Viimati uuendatud: 22/02/2024

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Seaduslik lastega välismaale suundumine või sinna elama asumine - Iirimaa

1 Millistel asjaoludel võib üks lapsevanem viia lapse seaduslikult teise riiki, ilma et tal oleks selleks teise lapsevanema nõusolek?

Kui teine vanem ei ole lapse eestkostja ja kui puuduvad lapse ilma vanema nõusolekuta äraviimist keelavad kohtumäärused.

Kui enne lapse/laste kohtu tööpiirkonnast ära viimist ei ole esitatud taotlust eeskoste, isikuhooldusõiguse ega suhtlusõiguse kohta.

2 Millistel asjaoludel on teise lapsevanema nõusolek vajalik, et viia laps teise riiki?

Kui teine vanem on lapse eestkostja

ja/või

kui lapse äraviimine mõjutab isikuhooldusõigust ja/või suhtlusõigust

ja/või

kui on tehtud kohtumäärus, millega nõutakse teise vanema või mõne muu konkreetselt märgitud isiku nõusolekut enne lapse teise riiki viimist.

3 Kuidas saab lapse viia seaduslikult teise riiki siis, kui teine lapsevanem selleks oma nõusolekut ei anna, kuid lapse teise riiki viimine on vajalik?

Kohtule võib esitada taotluse lapse seaduslikuks äraviimiseks.

4 Kas ajutise äraviimise (nt puhkus, ravi) ja püsiva äraviimise korral kohaldatakse samu eeskirju? Võimaluse korral esitage asjaomased nõusoleku vormid.

Jah.

Viimati uuendatud: 16/04/2024

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Seaduslik lastega välismaale suundumine või sinna elama asumine - Kreeka

1 Millistel asjaoludel võib üks lapsevanem viia lapse seaduslikult teise riiki, ilma et tal oleks selleks teise lapsevanema nõusolek?

Üks vanem võib viia lapse seaduslikult teise riiki ilma teise vanema nõusolekuta, kui last teise riiki viival vanemal on lapse ainuhooldusõigus, ja alati tingimusel, et sellega ei rikuta lapse õigust suhelda teise vanemaga.

2 Millistel asjaoludel on teise lapsevanema nõusolek vajalik, et viia laps teise riiki?

See on vajalik juhul, kui mõlemal vanemal on hooldusõigus.

3 Kuidas saab lapse viia seaduslikult teise riiki siis, kui teine lapsevanem selleks oma nõusolekut ei anna, kuid lapse teise riiki viimine on vajalik?

Juhul kui lapse teise riiki viimine on vajalik, kuid teine vanem ei anna selleks nõusolekut, peab kohus hindama olukorda lapse huvidest lähtuvalt ja otsustama, kas laps tuleks viia teise riiki või mitte.

4 Kas ajutise äraviimise (nt puhkus, ravi) ja püsiva äraviimise korral kohaldatakse samu eeskirju? Võimaluse korral esitage asjaomased nõusoleku vormid.

Eespool esitatud eeskirju, mille kohaselt on nõutav teise vanema nõusolek, kohaldatakse olenemata sellest, kas lapse teise riiki viimine toimub ajutiselt puhkuse eesmärgil või on see püsivat laadi.

Viimati uuendatud: 06/07/2017

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje [es](#) originaalkeelset versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Järgmised keeleversioonid: [en](#) on juba tõlgitud.

Seaduslik lastega välismaale suundumine või sinna elama asumine - Hispaania

1 Millistel asjaoludel võib üks lapsevanem viia lapse seaduslikult teise riiki, ilma et tal oleks selleks teise lapsevanema nõusolek?

Kui vanemal on ainuhooldusõigus, st kõik õigused ja kohustused seoses oma alaealise lapsega. Suhte purunemise korral see hooldus- ja suhtlusõigusest ei sõltu.

2 Millistel asjaoludel on teise lapsevanema nõusolek vajalik, et viia laps teise riiki?

Kui vanematel on ühine hooldusõigus, olenemata sellest, kummal vanemal on suhtlusõigus ja kummal hooldusõigus.

3 Kuidas saab lapse viia seaduslikult teise riiki siis, kui teine lapsevanem selleks oma nõusolekut ei anna, kuid lapse teise riiki viimine on vajalik?

Kui teise vanema nõusolek on vajalik, kuid vanemad ei jõua omavahel kokkuleppele ja teine vanem keeldub nõusolekut andmast, annab loa lapse teise riiki viimiseks kohus.

4 Kas ajutise äraviimise (nt puhkus, ravi) ja püsiva äraviimise korral kohaldatakse samu eeskirju? Võimaluse korral esitage asjaomased nõusoleku vormid.

Ajutise äraviimise eeskirjad erinevad püsiva äraviimise eeskirjadest. Kui laps viiakse välisriiki ravile või puhkusele vms, teeb otsuse see vanem, kelle juures laps parajasti viibib, olenemata sellest, kas vanemal on hooldusõigus või suhtlusõigus, kuid samas tuleb järgida lapse kummagi vanemaga suhtlemise või nende külastamise korda. Hooldusõigust omava lapsevanema luba on vajalik ainult lapse elu puudutavate oluliste otsuste puhul, nagu näiteks püsiv äraviimine.

Tõendi, mis kinnitab mõlema vanema nõusolekut alaealise lahkumisega riigi territooriumilt, võib esitada rahvuskaardi jaoskonda (*Puesto de la Guardia Civil*) või politseijaoskonda (*Comisaría de Policía Nacional*). Kasutada tuleb üht järgmistest vormidest:

https://www.guardiacivil.es/documentos/pdfs/autorizacion_menor_extranjero/PRC_197953_Formulario_declaracion_firmada_permiso_viaje_fuer.pdf või

https://sede.policia.gob.es/portalCiudadano/_es/tramites_ciudadania_documentacionviajar.php.

Viimati uuendatud: 11/03/2024

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Seaduslik lastega välismaale suundumine või sinna elama asumine - Prantsusmaa

1 Millistel asjaoludel võib üks lapsevanem viia lapse seaduslikult teise riiki, ilma et tal oleks selleks teise lapsevanema nõusolek?

Kui vanematel on lapse suhtes ühine hooldusõigus, võivad mõlemad vanemad lapsega reisida ilma teise vanema sõnaselge nõusolekuta, välja arvatud erandjuhul. Kui aga üks vanematest on sõnaselgelt reisi vastu ja kokkulepet ei suudeta saavutada, tuleb asja lahendamiseks pöörduda perekonnaasjade kohtusse.

Kui vanematel on lapse suhtes ühine hooldusõigus, ei saa üks vanem üksi, ilma teise vanema nõusolekuta otsustada, et asub koos lapsega alaliselt välisriiki elama.

Kui ühel vanemal on lapse suhtes ainuhooldusõigus, ei ole teise vanema nõusolek vajalik, olgu siis tegemist puhkusereisi või välisriiki elama asumisega. Samas peab ta sellest teist vanemat teavitama vastavalt tsiviilseadustiku artikli 373 lõike 2 punktile 1, mille järgi tuleb vanemat, kel puudub lapse suhtes hooldusõigus, hoida kursis lapse elu puudutavate oluliste valikutega.

2 Millistel asjaoludel on teise lapsevanema nõusolek vajalik, et viia laps teise riiki?

Riigist lahkumise takistamine või selle keelamine

Selleks et takistada lapse välisriiki viimist teise vanema poolt, võib vanem juhul, kui ka temal on lapse suhtes hooldusõigus, taotleda prefektuurilt riigist lahkumise keeldu, mis kehtib 15 päeva, ja/või taotleda perekonnaasjade kohtult lapse ilma mõlema vanema loata riigist väljaviimise keelamist (tsiviilseadustiku artikli 373 lõike 2 punkt 6), mis kehtib kuni lapse täisealiseks saamiseni, teatava ajavahemiku vältel või kuni uue otsuse tegemiseni. Ilma mõlema vanema loata riigi territooriumilt lahkumise keeld takistab lapsel riigist lahkuda. Vanemad võivad siiski anda nõusoleku konkreetseks reisiks, kuhu laps läheb üksi või ühe vanemaga, esitades avalduse õiguskaitseametnikule (seda tehakse tavaliselt 5 päeva enne reisi). Kui üks vanem keeldub kirjaliku nõusoleku andmisest, võib teine vanem taotleda kohtult riigi territooriumilt lahkumise keelu tühistamist või lapsele erandkorras territooriumilt lahkumise loa andmist.

Reisimine elukoha muutmise eesmärgil

Isegi kui lapsega välisriiki reisimisele ei ole väljendatud vastuseisu ja lapse riigist lahkumine ei ole keelatud, on vajalik teise vanema nõusolek, kui lapsega välisriiki reisimise eesmärk on muuta lapse elukohta, välja arvatud juhul, kui teise riiki elama asuda soovival vanemal on lapse suhtes ainuhooldusõigus. Ainult sellisel juhul ei ole tal vaja teise vanema nõusolekut, kuid ta peab teist vanemat teavitama sellest last puudutavast uuest olulisest olukorrast.

Kui vanem eirab teise vanema nõusoleku puudumist, võib viimane taotleda rahvusvahelise lapseröövi tsiviilõiguslikke küsimusi käsitleva 25. oktoobri 1980. aasta Haagi konventsiooni alusel lapse tagasitoomist, viidates tema ebaseaduslikule äraviimisele. See menetlus tuleb algatada riigis, kuhu laps viidi, ja vajadusel tuleb kasutada konventsiooni alusel määratud keskasutuste abi.

Olenemata lapse äraviimise iseloomust ning välja arvatud territooriumilt lahkumise keelamise ja sellele vastuseisu konkreetset juhtumid, ei pea vanem, kes lahkub koos lapsega riigi territooriumilt, tõendama teise vanema sõnaselget nõusolekut, mis loetakse kolmandate isikute suhtes antuks.

3 Kuidas saab lapse viia seaduslikult teise riiki siis, kui teine lapsevanem selleks oma nõusolekut ei anna, kuid lapse teise riiki viimine on vajalik?

Kui üks lapse suhtes hooldusõigust omav vanem keeldub reisiks nõusolekut andmast, on lapsega koos reisida soovival vanemal õigus pöörduda perekonnaasjade kohtu poole, kes võib anda loa lapse lahkumiseks riigi territooriumilt. Sama kehtib juhul, kui lapse lahkumine riigist on keelatud, kui selleks ei ole mõlema vanema luba.

Ka siis, kui laps viiakse tegelikult ära elukoha muutmise eesmärgil, peab lapsega koos kolida sooviv vanem esitama enne reisi algust taotluse lapse elukoha järgsele perekonnaasjade kohtule, kui teine vanem, kellel on samuti hooldusõigus, keeldub nõusolekut andmast.

4 Kas ajutise äraviimise (nt puhkus, ravi) ja püsiva äraviimise korral kohaldatakse samu eeskirju? Võimaluse korral esitage asjaomased nõusoleku vormid

Nagu eespool selgitatud, tuleb eristada ajutist äraviimist ja lõplikku äraviimist. Vt eespool.

Viimati uuendatud: 08/03/2022

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje originaalkeelset versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Seaduslik lastega välismaale suundumine või sinna elama asumine - Horvaatia

1 Millistel asjaoludel võib üks lapsevanem viia lapse seaduslikult teise riiki, ilma et tal oleks selleks teise lapsevanema nõusolek?

Seoses asjaoludega, mille puhul vanem võib lapse ilma teise vanema nõusolekuta viia seaduslikult teise riiki, tuleb eristada järgmisi olukordi:

- a) kui vanem, kelle juures laps elab, soovib lapse viia seaduslikult teise riiki, ja
  - b) kui vanem, kelle juures laps ei ela, aga kellega lapsel on isiklik suhe, soovib lapse viia seaduslikult teise riiki.
- a) Vanem, kelle juures laps elab, võib pärast lahutust oma igapäevase vanemliku hoole osana viia lapse seaduslikult teise riiki (nt ühepäevasele ekskursioonile), tingimusel, et see ei ohusta teise vanema õigust luua lapsega isiklik suhe, nagu on sätestatud perekonnaseaduse (*Obiteljski zakon (Narodna Novina)* (NN; Horvaatia Vabariigi ametlik väljaanne) nr 103/15 ja 98/19), edaspidi ObZ 2015) artiklites 95 ja 119. See tähendab, et olenemata sellest, kas vanemad vastutavad lapse hooldamise ja kasvatamise eest ühiselt või eraldi, on neil õigus juhul, kui laps on kummagi hooldusel, õigus teha iseseisvalt igapäevaseid lapsega seotud otsuseid (ObZ 2015 artikkel 110). Kui vanemad vastutavad pärast lahutust ühiselt lapse hooldamise ja kasvatamise eest (ObZ 2015 artikkel 104), tuleb lapsele olulised otsused teha üksmeelselt (ObZ 2015 artikkel 108). Võttes arvesse, et juhuslik reis teise riiki (nt ühepäevane ekskursioon) ei hõlma lapse alalise või ajutise elukoha muutmist ning kavatsust ning seetõttu ei ole seda ObZ 2015 artiklis 100 osutatud lapse individuaalsete märkimisväärsuste õiguste ammendavas loetelus, tuleks seetõttu vastavalt kohaldada ObZ 2015 artikli 99 lõiget 2. Sama kehtib juhul, kui vanemal, kelle juures laps pärast lahutust elab, on osaline hooldusõigus (ObZ 2015 artikkel 105). Kui aga vanemal, kelle juures laps pärast lahutust elab, on kohtu korralduse kohaselt ainuhooldusõigus, ei ole tal lapse ajutiselt teise riiki viimiseks teise vanema nõusolekut vaja (ObZ 2015 artikli 105 lõige 5).
- b) kui vanem, kelle juures laps pärast lahutust ei ela, aga kellega lapsel on jätkuvalt isiklik suhe, otsustab lapse seaduslikult viia teise riiki, võib ta seda teha tingimusel, et see teises riigis viibimine on ajutine (nt ühepäevane ekskursioon), mis toimub ajal, kui sellel vanemal on õigus otseselt isiklikule suhtlemisele lapsega (ObZ 2015 artikkel 121), ja tingimusel, et seda õigust ei ole kohtu korraldusega keelatud ega piiratud (ObZ 2015 artiklid 123–126). See tähendab, et olenemata asjaolust, kas vanemad vastutavad lapse hooldamise ja kasvatamise eest ühiselt või eraldi, on neil juhul, kui laps on kummagi hooldusel, õigus teha iseseisvalt igapäevaseid lapsega seotud otsuseid (ObZ 2015 artikkel 110). Kui vanemad vastutavad pärast lahutust ühiselt lapse hooldamise ja kasvatamise eest (ObZ 2015 artikkel 104), tuleb lapse jaoks olulised otsused teha üksmeelselt (ObZ 2015 artikkel 108). Võttes arvesse, et ajutine viibimine teises riigis (nt ühepäevasel ekskursioonil) ajal, millal vanemal on õigus otseselt isiklikule suhtlemisele lapsega, ei hõlma lapse alalise või ajutise elukoha muutmist kavatsust, ning seetõttu ei ole seda ObZ 2015 artiklis 100 osutatud lapse individuaalsete märkimisväärsuste õiguste ammendavas loetelus, tuleks seetõttu vastavalt kohaldada ObZ 2015 artikli 99 lõiget 2d. Sama kehtib juhul, kui vanemal, kelle juures laps pärast lahutust elab, on osaline hooldusõigus (ObZ 2015 artikkel 105), sest vanemal, kes hoiab lapsega otsest isiklikku suhet, on vabadus ja õigus esindada last igapäevaküsimustes ajal, kui laps on tema hooldusel (vastavalt ObZ 2015 artiklitele 110 ja 112 koostoimes artikli 105 lõikega 1).
- Nendes olukordades tuleks rõhutada ObZ 2015 artikli 111 olulisust. Teisisõnu on mõlemad vanemad, olenemata sellest, kas neil on ühine hooldusõigus või on ühel vanemal ainuhooldusõigus, kohustatud andma teineteisele lapse kohta teavet lapse võimaliku välisriiki viimise kohta. Lisaks sellele, et see on vanemate seaduslik kohustus, on piiri ületamisel nõutavad isikud tõendavad ka muud dokumendid, mis lapsel või kummalgi vanemal peaksid kaasas olema. Kui üks vanem arvab, et teine vanem võib lapse ajutist äraviimist kuritarvitada, on tal võimalus taotleda kohtult kohtuvälises menetluses ühe ObZ 2015 artiklis 418 sätestatud meetme võtmist, et tagada vanema ja lapse isikliku suhet määrava otsuse täitmine, või ühe ObZ 2015 artiklis 419 sätestatud meetme võtmist, millega tagatakse lapse ohutu naasmine.

Kõige soovitatavam lahendus on see, et vanemad jõuavad üksmeelsele kokkuleppele nii selles kui ka muudes küsimustes, mida nad seejärel saavad reguleerida ühise hooldusõiguse lepinguga (ObZ 2015 artikli 106 lõige 3).

2 Millistel asjaoludel on teise lapsevanema nõusolek vajalik, et viia laps teise riiki?

Lapse mis tahes (alaline) viimine teise riiki, eesmärgiga muuta lapse ajutist või alalist elukohta, nõuab mõlema vanema nõusolekut. Olenemata sellest, kas vanemad vastutavad ühiselt lapse hooldamise ja kasvatamise eest või on ühel neist osaline hooldusõigus, peab vanem, kes viib lapse ära ning seega muudab lapse ajutist või alalist elukohta, saama selle tegemiseks teise vanema kirjaliku nõusoleku (ObZ 2015 artiklid 100 ja 108). Kui aga vanemal, kelle juures laps pärast lahutust elab, on ainuhooldusõigus, ei pea ta lapse teise riiki viimiseks, eesmärgiga muuta lapse ajutist või alalist elukohta, saama teise vanema nõusolekut (ObZ 2015 artikli 105 lõige 5).

3 Kuidas saab lapse viia seaduslikult teise riiki siis, kui teine lapsevanem selleks oma nõusolekut ei anna, kuid lapse teise riiki viimine on vajalik?

Kui vanem soovib last teise riiki viies muuta lapse ajutist või alalist elukohta, aga ei saa teise vanema kirjalikku nõusolekut, määrab kohus kohtuvälises menetluses kindlaks, kumb vanem esindab lapse huve selles küsimuses paremini (ObZ 2015 artikli 100 lõige 5 ja artikli 478 lõige 1). Enne selle kohtuvälise menetluse algatamist peab toimuma kohustuslik kohtuvälise nõustamismenetlus, mille puhul on seatud eesmärk, et sotsiaalteenuste osakonna eksperdid püüavad aidata vanematel jõuda selles küsimuses kokkuleppele (ObZ 2015 artikkel 481 – kohtuvälise nõustamismenetlus kui ObZ artikli 100 lõike 5 kohase menetluse algatamise menetluslik nõue). Kui vanemad ei suuda kohustusliku nõustamise käigus kokkuleppele jõuda, otsustab selle küsimuse üle kohus kohtuvälises menetluses, mille puhul keskendutakse eelkõige järgmisele: lapse vanus ja arvamus, lapse õigus luua isiklik suhe teise vanemaga, vanemate soov ja valmidus teha hooldusõiguse teostamisel koostööd, vanemate isiklikud asjaolud, vanemate alaliste elukohtade vahemaa ning koht, kuhu lapse saaks ümber paigutada, ning nende kohtade vaheline transpordihendus ja vanemate liikumisvabadus (ObZ 2015 artikkel 484).

Tuleb aga rõhutada, et kui ühel vanemal on ainuhooldusõigus, ei pea ta lapse viimisel teise riiki, eesmärgiga muuta lapse ajutist või alalist elukohta, saama teise vanema nõusolekut, st sellisel juhul ei ole teise vanema vastuväitel õiguslikku alust (ObZ 2015 artikli 105 lõige 5).

4 Kas ajutise äraviimise (nt puhkus, ravi) ja püsiva äraviimise korral kohaldatakse samu eeskirju? Võimaluse korral esitage asjaomased nõusoleku vormid.

Nagu on osutatud küsimuste 1–3 vastustes, reguleeritakse vanemate õigusi ja kohustusi ObZ 2015-ga erinevalt, olenevalt sellest, kas laps viiakse teise riiki ajutiselt (nt ühepäevasele ekskursioonile, millega ei ohustata teise vanema õigusi) või viiakse laps alaliselt teise riiki alaliselt, eesmärgiga muuta lapse ajutist või alalist elukohta.

Viimati uuendatud: 13/04/2022

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Seaduslik lastega välismaale suundumine või sinna elama asumine - Itaalia

1 Millistel asjaoludel võib üks lapsevanem viia lapse seaduslikult teise riiki, ilma et tal oleks selleks teise lapsevanema nõusolek?

Vanem võib viia lapse teise liikmesriiki teise vanema loata või teise vanema tahte vastaselt, kui last teise liikmesriiki viival vanemal on lapse ainuhooldusõigus või kui kohas on sellist teise liikmesriiki viimist lubanud.

2 Millistel asjaoludel on teise lapsevanema nõusolek vajalik, et viia laps teise riiki?

Kui vanemlik vastutus lasub mõlemal vanemal ja neil on lapse ühine hooldusõigus, on lapse teise liikmesriiki viimiseks vajalik mõlema vanema nõusolek.

3 Kuidas saab lapse viia seaduslikult teise riiki siis, kui teine lapsevanem selleks oma nõusolekut ei anna, kuid lapse teise riiki viimine on vajalik?

Kui teine vanem ei ole nõus lapse viimisega teise liikmesriiki või on selle vastu, peab last teise liikmesriiki viia sooviv vanem taotlema selleks kohtu luba. Loa võib anda kohus, mis valvab eestkoste järele lapse elukohas, või kohus, milles käib parasjagu menetlus vanemliku vastutuse küsimuses.

4 Kas ajutise äraviimise (nt puhkus, ravi) ja püsiva äraviimise korral kohaldatakse samu eeskirju? Võimaluse korral esitage asjaomased nõusoleku vormid.

Lapse ajutise välismaale viimise korral tuleb kontrollida selle põhjusi. Kui tegemist on lühikesega puhkusega, võib seda käsitada lihtsama asjana, mille võib otsustada ilma, et selleks oleks tarvis luba mõlemalt vanemalt.

Kui ajutisel välismaale viimisel on kaalukamad põhjused, näiteks lapse ravi, on nõutav mõlema vanemlikku vastutust kandva vanema luba. Kui vanemad kokkuleppele ei jõua, peab asja otsustama kohus.

Viimati uuendatud: 29/05/2024

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Seaduslik lastega välismaale suundumine või sinna elama asumine - Küpros

1 Millistel asjaoludel võib üks lapsevanem viia lapse seaduslikult teise riiki, ilma et tal oleks selleks teise lapsevanema nõusolek?

Ainuhooldusõigust omav vanem võib lapse seaduslikult viia teise riiki ilma teise vanema nõusolekuta.

2 Millistel asjaoludel on teise lapsevanema nõusolek vajalik, et viia laps teise riiki?

Kui vanematel on alaealise lapse ühine hooldusõigus, on lapse teise riiki viimiseks vajalik teise vanema nõusolek. Lapse teise riiki viimine ilma teise vanema nõusolekuta kujutab endast kuritegu karistusseadustiku artikli 154 kohaselt.

3 Kuidas saab lapse viia seaduslikult teise riiki siis, kui teine lapsevanem selleks oma nõusolekut ei anna, kuid lapse teise riiki viimine on vajalik?

Lapse võib viia teise riiki teise ühist hooldusõigust omava vanema nõusolekuta perekonnakohtu asjakohase otsuse alusel.

4 Kas ajutise äraviimise (nt puhkus, ravi) ja püsiva äraviimise korral kohaldatakse samu eeskirju? Võimaluse korral esitage asjaomased nõusoleku vormid.

Kui puudub nõusolek lapse ajutiseks või püsivaks teise riiki viimiseks, on vajalik kohtuotsus. Kui nõusolek on olemas, siis selle nõusoleku väljendamiseks ei ole konkreetset vormi.

Viimati uuendatud: 07/12/2023

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Seaduslik lastega välismaale suundumine või sinna elama asumine - Läti

1 Millistel asjaoludel võib üks lapsevanem viia lapse seaduslikult teise riiki, ilma et tal oleks selleks teise lapsevanema nõusolek?

Kui kohus on määranud lapse elukohaks teise riigi, ei vaja vanem, kes viib lapse tema alalise elukohta selles riigis, teise vanema nõusolekut.

Vanem võib seaduslikult viia lapse tema alalise elukohta teises riigis ilma teise vanema nõusolekuta, kui tal on ainuhooldusõigus, mis on määratud vanemate kokkuleppega või kohtuotsusega.

Vanem võib seaduslikult viia lapse tema alalise elukohta teises riigis ilma teise vanema nõusolekuta, kui teise vanema hooldusõigus on perekonnakohtu (*bāriņtiesa*) otsusega peatatud või on seda kohtuotsusega piiratud või on see üldse ära võetud.

2 Millistel asjaoludel on teise lapsevanema nõusolek vajalik, et viia laps teise riiki?

Vanem, kelle hooldusõigust ei ole peatatud ega piiratud või ära võetud, võib seaduslikult viia lapse tema alalise elukohta teises riigis teise hooldusõigust (ühine või ainuhooldusõigus) omava vanema nõusolekut.

3 Kuidas saab lapse viia seaduslikult teise riiki siis, kui teine lapsevanem selleks oma nõusolekut ei anna, kuid lapse teise riiki viimine on vajalik?

Kui teine vanem ei anna nõusolekut lapse äraviimiseks, võib vanem, kes soovib viia lapse alaliselt elama teise riiki, taotleda kohtult lapse elukoha määramist sellesse riiki, kuhu vanem soovib lapse viia.

Kui teine vanem ei anna nõusolekut lapse äraviimiseks, võib vanem, kes soovib viia lapse alaliselt elama teise riiki, taotleda kohtult lapse ainuhooldusõigust.

Kui teine vanem ei anna nõusolekut lapse äraviimiseks, võib vanem, kes soovib viia lapse alaliselt elama teise riiki, taotleda perekonnakohtult teise vanema hooldusõiguse peatamist (kui selleks on objektiivsed põhjused) või teise vanema hooldusõiguse piiramist või äravõtmist (kui selleks on objektiivsed põhjused).

4 Kas ajutise äraviimise (nt puhkus, ravi) ja püsiva äraviimise korral kohaldatakse samu eeskirju? Võimaluse korral esitage asjaomased nõusoleku vormid.

Püsiva äraviimise kohta vt vastused eelmistele küsimustele.

Ajutise äraviimise puhul ei ole teise vanema nõusolek vajalik.

Viimati uuendatud: 05/04/2024

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Seaduslik lastega välismaale suundumine või sinna elama asumine - Leedu

1 Millistel asjaoludel võib üks lapsevanem viia lapse seaduslikult teise riiki, ilma et tal oleks selleks teise lapsevanema nõusolek?

Teise vanema nõusolekuta võib lapse viia teise riiki ainult ajutiselt (näiteks puhkusele). Elukohariigi muutmiseks on vajalik kas teise vanema nõusolek või kohtuotsus, millega määratakse lapse elukohaks välisriik.

2 Millistel asjaoludel on teise lapsevanema nõusolek vajalik, et viia laps teise riiki?

Kui vanemad on omavahel abielus, on lapse elukohariigi muutmiseks vajalik mõlema vanema nõusolek, olenemata sellest, kas vanemad elavad koos või mitte.

Kui lapse vanemate abielu on lahutatud ja laps on määratud elama ühe vanema juurde, on lapse püsivaks äraviimiseks teise riiki samuti vajalik teise vanema nõusolek, sest elukoha määramine ühe vanema juurde ei anna sellele vanemale lapse suhtes rohkem õigusi, v.a juhul, kui kohus on otsustanud teisiti.

Kui vanemad ei ole omavahel abielus ja lapse elukoht ei ole määratud kummagi vanema juurde, eeldatakse, et mõlemal vanemal on võrdsed vanemlikud õigused ning lapse elukohariigi muutmiseks on vajalik mõlema vanema nõusolek.

3 Kuidas saab lapse viia seaduslikult teise riiki siis, kui teine lapsevanem selleks oma nõusolekut ei anna, kuid lapse teise riiki viimine on vajalik?

Kui teise vanema nõusolekut ei ole võimalik saada, peab teise riiki koliv vanem taotlema kohtult lapse elukoha ja suhtluskorra määramist. Kui elukoht on määratud, peab vanem taotlema suhtluskorra muutmist.

4 Kas ajutise äraviimise (nt puhkus, ravi) ja püsiva äraviimise korral kohaldatakse samu eeskirju? Võimaluse korral esitage asjaomased nõusoleku vormid.

Leedu õigusaktide kohaselt ei ole lapse ajutiseks teise riiki viimiseks teise vanema täiendav nõusolek vajalik.

Viimati uuendatud: 21/10/2019

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Seaduslik lastega välismaale suundumine või sinna elama asumine - Luksemburg

1 Millistel asjaoludel võib üks lapsevanem viia lapse seaduslikult teise riiki, ilma et tal oleks selleks teise lapsevanema nõusolek?

Lapse ajutiseks viimiseks teise riiki ei ole reeglina teise vanema nõusolekut vaja. Kui vanematel on ühine hooldusõigus, võivad mõlemad vanemad lapsega reisida ilma teise vanema sõnaselge nõusolekuta. Teise vanema eeldatavat või sõnaselget nõusolekut ei ole vaja ka siis, kui lapse suhtes on ainuhooldusõigus ühel vanemal.

Hooldusõiguseta vanem võib viia lapse ajutiselt teise riiki ilma teise vanema nõusolekuta, kui laps viibib tema juures suhtlusõiguse raames. Kui laps viibib vanema juures suhtlusõiguse raames, võib lapse viia ilma teise vanema nõusolekuta muusse riiki kas lühemaks ajaks (nt piiriülene ostlemine) või pikemaks ajaks (nt puhkuserais).

See, milliseid isikut tõendavaid dokumente või muid dokumente võib ajutise välismaal viibimise korral vaja minna, sõltub sihtriigis kehtestatud õigusnõuetest.

2 Millistel asjaoludel on teise lapsevanema nõusolek vajalik, et viia laps teise riiki?

Lapse teise riiki viimiseks püsivalt või **ajutiselt mõjuvatel põhjustel** (nt põhjalikumaks raviks) on alati vajalik mõlema vanema nõusolek, kui vanematel on ühine hooldusõigus. Elukoha (*domicile*) või viibimiskoha (*résidence*) üleviimist teise riiki käsitatakse püsiva äraviimisena ning see eeldab mõlema vanema nõusolekut. Ainuhooldusõiguse korral ei ole teise vanema nõusolek vajalik. Samas võib teise vanema taotluse korral suhtluskorda kohandada.

Tõendamise eesmärgil peab vanemate nõusolek olema antud kirjalikult. Vanemad võivad selle dokumendi koostada ise. Kui vastuvõttev riik seda nõuab, võivad vanemad paluda kohtul oma nõusolek registreerida.

3 Kuidas saab lapse viia seaduslikult teise riiki siis, kui teine lapsevanem selleks oma nõusolekut ei anna, kuid lapse teise riiki viimine on vajalik?

Kui üks vanem ei anna nõusolekut lapse teise riiki viimiseks, lahendab lapse teise riiki viimise taotluse perekonnaasju lahendav kohtunik (*juge aux affaires familiales*).

4 Kas ajutise äraviimise (nt puhkus, ravi) ja püsiva äraviimise korral kohaldatakse samu eeskirju? Võimaluse korral esitage asjaomased nõusoleku vormid.

Nagu märgitud küsimustele nr 1–3 antud vastustes, erinevad sätted sõltuvalt sellest, kas laps viiakse teise riiki ajutiselt või püsivalt.

Iga kord, kui laps läheb ilma vanemateta ajutiselt välismaale, peab tal olema riigist lahkumiseks luba (dokument, milles vanem annab alaealisele loa lahkuda Luksemburgi territooriumilt).

Vanemad saavad selle loa vormistada, kasutades vallalt saadavat loavormi. Üldjuhul nõuavad vallad sellise vormi eest halduskulude katteks lõivu. Lõivu suurus võib valla kaupa erineda.

Kuigi selle vormi kasutamine ei ole kohustuslik, nõuavad seda mitmed välisriigi asutused lapse sisenemise lubamiseks oma territooriumile.

Kui lapsega on kaasas vaid üks vanem, oleks siiski hea, kui tal oleks olemas teise vanema luba, sest mõned riigid nõuavad seda.

Lingid

<http://www.legilux.lu/>

<https://justice.public.lu/fr.html>

Viimati uuendatud: 11/01/2024

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Seaduslik lastega välismaale suundumine või sinna elama asumine - Ungari

1 Millistel asjaoludel võib üks lapsevanem viia lapse seaduslikult teise riiki, ilma et tal oleks selleks teise lapsevanema nõusolek?

A. Üldjuhul võib **vanem** viia lapse teise riiki **lühiajaliselt** ja **kavatsuseta sinna jääda** teise vanema nõusolekuta. Seda võib teha järgmistel asjaoludel: vanematel on ühine hooldusõigus;

vanemate kokkuleppe või kohtuotsuse kohaselt on lapse hooldusõigus ühel vanemal, kuid kohus ei ole teise vanema hooldusõigust piiranud ega ära võtnud; vanem viib lapse teise riiki ajal, mil laps viibib vastavalt suhtluskorrale tema juures, v.a juhul, kui kohtuotsuse või riikliku eestkostetasutuse otsuse kohaselt on vajalik teise vanema nõusolek.

B. **Vanem** võib teise vanema nõusolekuta viia lapse teise riiki ka **pikaajaliselt või kavatsusega sinna jääda**, kui kohus on teise vanema hooldusõigust piiranud või selle ära võtnud.

C. Järgmistel asjaoludel võib ka **eestkostja** seaduslikult viia lapse vanema nõusolekuta teise riiki, tingimusel et riiklik eestkostetasutus ei ole piiranud tema õigust seda teha:

lühiajaliselt ja **kavatsuseta teise riiki jääda**, kui laps on paigutatud kasuperekonda;

kui laps on määratud elama kolmanda isiku juurde ja vanema hooldusõiguse teostamine on seega peatatud.

2 Millistel asjaoludel on teise lapsevanema nõusolek vajalik, et viia laps teise riiki?

A. Kui **vanem** viib lapse teise riiki **pikaajaliselt või kavatsusega sinna jääda**, on vajalik teise vanema nõusolek. See on vajalik järgmistel asjaoludel: vanematel on ühine hooldusõigus;

vanematevahelise kokkuleppe või kohtuotsuse kohaselt on lapse hooldusõigus ühel vanemal, kuid kohus ei ole teise vanema hooldusõigust piiranud ega ära võtnud.

B. Kui laps on paigutatud kasuperekonda, võib **eestkostja** viia lapse teise riiki **pikaajaliselt või kavatsusega sinna jääda** ainult vanema nõusolekul.

Teise riiki kolimist õppimise, töötamise või muul sarnasel eesmärgil võidakse käsitada **pikaajalise** äraviimisenä.

3 Kuidas saab lapse viia seaduslikult teise riiki siis, kui teine lapsevanem selleks oma nõusolekut ei anna, kuid lapse teise riiki viimine on vajalik?

Kui teine vanem lapse teise riiki viimiseks nõusolekut ei anna, võib vanem taotleda, et otsuse teeks riiklik eestkostetasutus. Sellisel juhul asendab riikliku eestkostetasutuse otsust lubada viia laps teise riiki teise vanema nõusolekut.

Lapsevanem, kes taotleb lapse elukoha määramist teise riiki, peab lisama oma taotlusele dokumendid, mis tõendavad, et teises riigis on tagatud lapsele haridus, ülalpidamine, hooldus ja edasiõppimise võimalus (seega eelkõige välisriigi ametiasutuse väljastatud keskkonnahinnang, tõend koolikäimise kohta, tõend vanema sissetulekute kohta, vastuvõttutõend). Vanema taotlusel korraldab keskkonna hindamise riiklik eestkostetasutus. Kui vanem ei ole teises riigis veel tööle asunud, võib riiklik eestkostetasutus aktsepteerida sissetulekutõendi asemel vanema kinnitust eeldatava sissetuleku kohta.

Vaidluse lahendamisel kaalub riiklik eestkostetasutus, kas lapse ja lahus elava vanema vahelise suhtluse korda käsitlevat kohtuotsust või riikliku eestkostetasutuse otsust on võimalik täita, kui puudub vastav rahvusvaheline või kahepoolne leping.

4 Kas ajutise äraviimise (nt puhkus, ravi) ja püsiva äraviimise korral kohaldatakse samu eeskirju? Võimaluse korral esitage asjaomased nõusoleku vormid.

Nagu eespool punktis 1 öeldud, kui välisreis on lühiajaline, võib vanem viia lapse teise riiki ka teise vanema nõusolekuta. Sellisel juhul peavad lapse välisriiki reisimiseks olema täidetud üldised piiriületustingimused (näiteks peab lapsel olema kehtiv pass).

Viimati uuendatud: 15/01/2024

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega.

Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Seaduslik lastega välismaale suundumine või sinna elama asumine - Malta

1 Millistel asjaoludel võib üks lapsevanem viia lapse seaduslikult teise riiki, ilma et tal oleks selleks teise lapsevanema nõusolek?

Asjaolud erinevad sõltuvalt olukorrast, kuid tavaliselt ei ole vaja küsida teise vanema nõusolekut siis, kui tema elukoht on teadmata. Tsiiviilseadustiku artikli 56 lõikes 5 on sätestatud, et kohus võib võtta mis tahes vanemalt vanema õigused ja sellest tulenevalt ei pea see vanem, kellel on lapse hooldusõigus, küsima luba vanemalt, kellelt on tema vastav õigus ära võetud.

Vanem peaks siiski alati tagama, et tal on õigus viia laps teise riiki ilma teise vanema nõusolekuta. Selleks peaks ta küsima luba pädevalt kohtult, s. t tsiiviilkohtu perekonnaasjade osakonnalt.

2 Millistel asjaoludel on teise lapsevanema nõusolek vajalik, et viia laps teise riiki?

Lapse viimiseks teise riiki on siseriiklike õigusnormide kohaselt alati vaja teise vanema nõusolekut, eelkõige juhul, kui lapse teise riiki viimisega rikutakse selle teise vanema konkreetset õigust. Selliseks õiguseks võib muu hulgas olla suhtlusõigus ja õigus osaleda lapse elukorraldust (sealhulgas lapse elukohta, elukeskkonda ja kultuurikeskkonda) käsitlevate otsuste tegemises. Sellisel juhul võib vanem, kes nõusolekut ei anna, vaidlustada lapse teise riiki viimise erinevatel alustel, näiteks selle alusel, et lapse teise riiki viimise tulemusena ei saa ta kasutada oma suhtlusõigust.

3 Kuidas saab lapse viia seaduslikult teise riiki siis, kui teine lapsevanem selleks oma nõusolekut ei anna, kuid lapse teise riiki viimine on vajalik?

Lapse võib viia teise riiki teise vanema nõusolekuta, kui selleks on loa andnud pädev kohus.

4 Kas ajutise äraviimise (nt puhkus, ravi) ja püsiva äraviimise korral kohaldatakse samu eeskirju? Võimaluse korral esitage asjaomased nõusoleku vormid.

Jah, ajutise äraviimise korral kohaldatakse samu eeskirju. Vanema nõusoleku võib anda järgmise avaldusega:

Mina, allakirjutanu, _____ (alaealise ees- ja perekonnanimi, sünniaeg, ID-kaardi nr) vanemana olen nõus, et minu poeg/tütar (valida sobiv sõnastus) lahkub Malta saarelt _____ (saarelt lahkumise põhjus) eesmärgil ja et eemalviibimine on tähtajatu / eemalviibimine kestab _____ (märkida periood)(valida sobiv sõnastus).

Vanema allkiri ning tema ees- ja perekonnanimi ning ID-kaardi number

Viimati uuendatud: 17/07/2019

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega.

Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje originaalkeelset versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Seaduslik lastega välismaale suundumine või sinna elama asumine - Holland

1 Millistel asjaoludel võib üks lapsevanem viia lapse seaduslikult teise riiki, ilma et tal oleks selleks teise lapsevanema nõusolek?

Vanem võib viia lapse teise vanema nõusolekuta seaduslikult teise riiki ainult juhul, kui tal on lapse suhtes ainuhooldusõigus.

2 Millistel asjaoludel on teise lapsevanema nõusolek vajalik, et viia laps teise riiki?

Teise vanema nõusolek on lapse teise riiki viimiseks vajalik, kui vanematel on oma lapse ühine hooldusõigus.

3 Kuidas saab lapse viia seaduslikult teise riiki siis, kui teine lapsevanem selleks oma nõusolekut ei anna, kuid lapse teise riiki viimine on vajalik?

Kui lapse teise riiki viimine on vajalik, kuid lapse ühist hooldusõigust omav teine vanem ei anna selleks nõusolekut, saab selle asemel taotleda nõusolekut kohtult (Madalmaade tsiiviilseadustiku (*Nederlands Burgerlijk Wetboek*) I raamatu artikkel 253A).

4 Kas ajutise äraviimise (nt puhkus, ravi) ja püsiva äraviimise korral kohaldatakse samu eeskirju? Võimaluse korral esitage asjaomased nõusoleku vormid.

Jah, Madalmaades kohaldatakse lapse ajutise ja püsiva äraviimise suhtes samu eeskirju. Asjakohase nõusolekuvormi leiate siit: „[Toestemming om te reizen](#)“

(hollandi keeles) (288 Kb) „Consent letter for minors travelling abroad“ (inglise keeles) (298 Kb)

Viimati uuendatud: 17/11/2021

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega.

Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Seaduslik lastega välismaale suundumine või sinna elama asumine - Austria

1 Millistel asjaoludel võib üks lapsevanem viia lapse seaduslikult teise riiki, ilma et tal oleks selleks teise lapsevanema nõusolek?

1.1. Kõigepealt tuleb märkida, et vanemate ja laste vahelisi suhteid reguleerivat õigust muudeti ulatuslikult 2013. aasta seadusega vanemate ja laste vahelisi suhteid ning nimesid reguleeriva õiguse muutmise kohta (*Kindschafts- und Namensrecht-Änderungsgesetz* 2013) (BGBl I 2013/15), mis jõustus Austrias 1. veebruaril 2013. Seitsaadiik on elukoha eeskirjad sätestatud üldise tsiiviilseadustiku (*Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch – ABGB*) §-s 162, kuid neid eeskirju ei tohiks vaadelda eraldi, vaid muude, vanemate ja laste vahelisi suhteid reguleerivate õigusnormide laiemas kontekstis.

1.2. Vanem võib igal juhul viia lapse teise riiki ilma teise vanema nõusolekuta, kui esiteks on last ära viiale vanemale antud ainuhooldusõigus, teiseks on ta teist vanemat sellest enne teavitanud ja kolmandaks ei ole kohale jääv vanem mõistliku aja jooksul vastuseisu avaldanud ega sellest tulenevalt kohtult hooldusõiguse äravõtmist või piiramist taotlenud. Kui teine vanem esitab kohtule sellekohase avalduse, peab kohus otsustama, kas ära viimine on seaduslik. Elukohamuutust puudutava otsuse tagamiseks võib kohus kehtestada ka lapsega lahkumise keelu (vaidluste lahendamise seaduse (Außerstreitgesetz – AußStrG) § 107 lõike 3 punkt 4).

Teine vanem peab hooldusõigusega vanema avaldust välisriiki kolimise kohta arvestama, kui selles avaldatud soov on lapse parimate huvidega paremini kooskõlas.

Kui lapse ainuhooldusõigusega vanem ei ole teist vanemat kavandatud kolimisest teavitanud – ta on kohustatud olulistest asjaoludest teavitama (ABGB § 189 lõike 1 punkt 1, kusjuures välisriiki kolimine on kindlasti selline asjaolu) – või kolib välisriiki teise vanema suure vastuseisust hoolimata, ei ole sel juhul (teise vanema hooldusõiguse puudumise tõttu) siiski tegemist hooldusõiguse rikkumisega Haagi lapseröövi konventsiooni artikli 3 tähenduses, vaid ainult vanemate omavahelisi suhteid reguleerivate Austria perekonnaõiguse sätete rikkumisega, millel võivad olla perekonnaõiguslikud tagajärjed (alates lihtsalt hoiatusest, et hooldusõigus võidakse üle anda teisele vanemale).

1.3. Kui vanematel on ühine hooldusõigus, peavad nad võimaluse korral kasutama hooldusõigust vastastikusel kokkuleppel (ABGB § 137 lõike 2 viimane lause).

Tuleb teha vahet olukordadel, kui lapse viib välisriiki a) vanem, kelle leibkonnas lapse eest peamiselt hoolt kantakse, või b) teine vanem, kelle leibkonnas seega lapse eest peamiselt hoolt ei kanta. Vanem, kelle leibkonnas lapse eest peamiselt hoolt ei kanta, käitub igal juhul õigusvastasel Haagi lapseröövi konventsiooni artikli 3 tähenduses. Selle vanema puhul, kelle leibkonnas lapse eest peamiselt hoolt kantakse, on õiguslik olukord keerulisem. Eespool viidatud ABGB § 189 lõike 1 punkti 1, mis käsitleb teise vanema olulistest asjaoludest teavitamise kohustust, kohaldatakse ka juhul, kui hooldusõigus on antud mõlemale vanemale (ABGB § 189 lõige 5). Selle kohta, kas vastavalt ABGB § 189 lõikele 5 koostoimes § 189 lõike 1 punktiga 1 samuti hooldusõigust omava teise vanema teavitamata jätmine on iseenesest hooldusõiguse rikkumine Haagi lapseröövi konventsiooni artikli 3 tähenduses, on õiguskirjanduses eri seisukohti. Austria kõrgeim üldkohus (*Oberste Gerichtshof*) vastas viimati sellele küsimusele jaatavalt (6Ob 170/16t).

Siinjuures tuleb arvestada ka selle vanema avaldust, kelle leibkonnas lapse eest hoolt ei kanta, kui selles avaldatud soov on lapse parimate huvidega paremini kooskõlas. Hoolimata sellest, kas tegemist on hooldusõiguse rikkumisega Haagi lapseröövi konventsiooni tähenduses, võib teavitamata jätmine olla omavahelistes suhetes käitumine, mis rikub Austria perekonnaõigust ja toob kaasa eespool mainitud tagajärjed.

1.4. Kui hooldusõigus on antud mõlemale vanemale, ilma et oleks kindlaks määratud, kelle leibkonnas lapse eest peamiselt hoolt kantakse, on vajalik teise vanema nõusolek. Teise vanema nõusoleku puudumise korral võib taotleda asja lahendamist pädevas eestkostekohtus (*Pflegschaftsgericht*). Kohus peab oma otsuses arvestama nii lapse parimaid huve kui ka vanemate õigust kaitsele vägivalla eest ning nende liikumis- ja kutsevabadust (ABGB § 162 lõige 3). Ent ka siinjuures on kummalgi vanemal kolmandate isikute ees esindusõigus ainult seni, kuni hooldusõigust (seoses lapse elukoha määramise õigusega) ei ole lõplikult või ajutiselt ära võetud.

2 Millistel asjaoludel on teise lapsevanema nõusolek vajalik, et viia laps teise riiki?

Teise vanema nõusolek on igal juhul vajalik, kui last ära viiv vanem a) ei oma hooldusõigust või b) omab hooldusõigust, kuid lapse eest ei kanta hoolt peamiselt tema leibkonnas.

Kui a) vanem, kelle leibkonnas lapse eest peamiselt hoolt kantakse, või b) vanem, kellel on ainuhooldusõigus, soovib lapsega teise riiki kolida, peab ta vanemate omavahelistes suhetes täitma ABGB § 189 kohast teavitamiskohustust (vt vastus 1. küsimusele) ja arvestama teavitatud vanema seisukohta, kui see on lapse parimate huvidega paremini kooskõlas.

3 Kuidas saab lapse viia seaduslikult teise riiki siis, kui teine lapsevanem selleks oma nõusolekut ei anna, kuid lapse teise riiki viimine on vajalik?

3.1. Kui hooldusõigus on antud mõlemale vanemale, ilma et oleks kindlaks määratud, kelle leibkonnas lapse eest peamiselt hoolt kantakse, peab vanem, kes soovib teise vanema nõusolekuta välisriiki elama asuda, pöörduma pädeva eestkostekohtu poole. Lubavat otsust tehes peab kohus arvestama nii lapse parimaid huve kui ka vanemate õigust kaitsele vägivalla eest ning nende liikumis- ja kutsevabadust (ABGB § 162 lõige 3).

3.2. Kui lapsega välisriiki kolida soovivale vanemale ei ole üldse hooldusõigust antud või kui lapse eest ei kanta hoolt peamiselt tema leibkonnas, võib ta taotleda kohtult teise vanema hooldusõiguse äravõtmist või piiramist (ja hooldusõiguse – võimalik et ka ainult osalist – üleandmist talle endale). Kuna tegemist on hooldusõiguse äravõtmisest leebema meetmega, võib kohus tühistada ka õiguslikult vajalikud nõusoleku andmise õiguse ja heakskiitmise õiguse või õiguslikult vajaliku nõusoleku või heakskiitmise asendada, kui keeldumiseks ei ole mõjuvaid põhjusi (ABGB § 181 lõige 1).

3.3. Hooldusõigust omav vanem, kelle leibkonnas lapse eest peamiselt hoolt kantakse, peab teist vanemat teavitama ja andma talle võimaluse oma arvamust avaldada (ABGB § 189), kuid tema teavitamine ja nõusolek ei ole riigist lahkumise eeltingimuseks.

4 Kas ajutise ära viimise (nt puhkus, ravi) ja püsiva ära viimise korral kohaldatakse samu eeskirju? Võimaluse korral esitage asjaomased nõusoleku vormid.

Kui vanematel on ühine hooldusõigus, peavad nad ka ajutise ära viimise korral kasutama hooldusõigust vastastikusel kokkuleppel (ABGB § 137 lõike 2 viimane lause), kui see on võimalik. Vastastikuse kokkuleppe tõendamise ei ole siiski riigist lahkumise eeltingimuseks.

Vastastikuse kokkuleppe nõuet ei saa siiski täies ulatuses seaduslikult üldse kohaldada, näiteks kui minnakse ette planeerimata nädalavahetuseks külla välisriigis elavatele vanavanematele ja kui teisel vanemal ei olnud niikuinii plaanis lapsega sel ajal suhelda (sellisel juhul ei oleks vastastikusele kokkuleppele jõudmine üldse võimalik).

Sama kehtib juhul, kui teist vanemat tuleb lihtsalt teavitada (ABGB § 189 lõige 1), kuid konkreetse juhtumi asjaoludest (nt reisi kestusest, sihtpunktist ja eesmärgist) oleneb, kas ajutist ära viimist tuleb üldse pidada oluliseks asjaoluks või mitte.

Viimati uuendatud: 05/06/2023

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Seaduslik lastega välismaale suundumine või sinna elama asumine - Poola

1 Millistel asjaoludel võib üks lapsevanem viia lapse seaduslikult teise riiki, ilma et tal oleks selleks teise lapsevanema nõusolek?

Sisuliselt teostavad vanemad hooldusõigust ühiselt. See tuleneb Poola perekonna- ja eestkosteseadustiku (*kodeks rodzinny i opiekuńczy*) artikli 97 lõikest 2, mille kohaselt otsustavad vanemad lapsega seotud oluliste küsimuste üle ühiselt ja kui nad ei jõua kokkuleppele, otsustab need küsimused eestkostekohus (*sąd opiekuńczy*). Kumbki vanem otsustab iseseisvalt, ilma et peaks teise vanemaga nõu pidama ja tema nõusoleku saama, ainult lapsega seotud vähem olulisi küsimusi. Poola kohtupraktikas peetakse nii lapse püsivat kui ka ajutist, isegi puhkuseks, välisriiki viimist oluliseks küsimuseks.

Perekonna- ja eestkosteseadustiku artikli 97 lõike 2 kohaselt võib vanem lapse teise vanema nõusolekuta välisriiki viia ainult juhul, kui:

teiselt vanemalt on lapse hooldusõigus Poola kohtu otsusega ära võetud (perekonna- ja eestkosteseadustiku artikkel 111);

teise vanema hooldusõigus on Poola kohtu otsusega peatatud (perekonna- ja eestkosteseadustiku artikkel 110);

teisel vanemal on lapse suhtes piiratud hooldusõigus (perekonna- ja eestkosteseadustiku artikkel 109). Kohus otsustab, kuidas vanema hooldusõigust piirata, kohaldades meetet, mis kaitseb lapse heaolu kõige paremini. Eelkõige võib piiratud hooldusõigusega vanemalt olla võetud õigus kaasotsustada lapsega seotud oluliste küsimuste või mõningate selliste küsimuste üle. Kui teiselt vanemalt on sellise kohtuotsusega võetud õigus kaasotsustada lapse alalise elukoha üle, ei saa see vanem keelata lapse alalise elukoha viimist Poolast välisriiki;

vanemate õigusi ja kohustusi lapse suhtes võib muuta kohtuotsusega, mis on tehtud abielulahutuse (perekonna- ja eestkosteseadustiku artikli 58 lõiked 1 ja 1a), abielu kehtetuks tunnistamise (perekonna- ja eestkosteseadustiku artikli 58 lõige 1 koostoimes artikliga 21) ja kooselu lõpetamise menetluses (perekonna- ja eestkosteseadustiku artikli 61 lõike 3 punkt 1). See kehtib ka otsuste kohta, mis on tehtud isaduse tuvastamise menetluses (perekonna- ja eestkosteseadustiku artikli 93 lõige 2), hooldusõiguse kohta tehtud kohtuotsuse muutmise menetluses ning abielu lahutamise, kooselu lõpetamise või abielu kehtetuks tunnistamise või põlvnemise tuvastamise menetluses antud hooldusõiguse teostamise viisi muutmise menetluses (perekonna- ja eestkosteseadustiku artikkel 106) ja ühele vanemale hooldusõiguse andmise menetluses, kui vanemad ei ela koos (perekonna- ja eestkosteseadustiku artikli 107 lõiked 1 ja 2). Kohus võib sellistel juhtudel eelkõige anda hooldusõiguse ühele vanemale, piirates teise vanema õigusi lapse suhtes konkreetsete kohustustega ja õigustega. Kui lahutuskohus annab hooldusõiguse ühele vanemale ja piirab teise vanema hooldusõigust, ei jäta see kohtuotsus küll teist vanemat lapse suhtes hooldusõiguseta, kuid see vanem võib oma õigusi ja kohustusi kasutada ainult kohtu määratud ulatuses. Kui kohus ei anna teisele vanemale õigust kaasotsustada lapse elukoha üle, võib hooldusõiguse saanud vanem põhimõtteliselt tema elukoha üle otsustada üksi (vt siiski punkt 2); teiselt vanemalt on võetud lapse elukoha muutmise üle kaasotsustamise õigus välisriigi kohtu otsusega, mida Poolas tunnustatakse.

2 Millistel asjaoludel on teise lapsevanema nõusolek vajalik, et viia laps teise riiki?

Teise vanema nõusolek on vajalik kõikidel eelmises punktis loetlemata juhtudel, st olukorras, kus vanemal on täielik hooldusõigus või kus tema hooldusõigust on piiratud, kuid temalt ei ole võetud õigust kaasotsustada lapse elukoha üle. Poola kohtupraktika läheb sellega seoses veeldi kaugemale. Kõrgeim kohus (*Sąd Najwyższy*) selgitas oma 10. novembri 1971. aasta otsuses kohtuasjas III CZP 69/71, et *alaealise alaliselt välisriiki elama asumiseks koos vanemaga, kellele anti lahutusmenetluses hooldusõigus, on vajalik eestkostekohtu nõusolek, kui teine vanem, kellele tehti ülesandeks järelevalve lapse kasvatamise üle, ei ole esitanud avaldust, milles antakse nõusolek lapse lahkumiseks*. Seega võib see vanem selle kohtuotsuse alusel, isegi kui kohus ei ole andnud teisele vanemale (nt lahutusmenetluses) lapse alalise elukoha üle kaasotsustamise õigust, nõuda lapse tagasitoomist, kui ta ei saaks teostada lapsega suhtlemise õigust. Kõrgeim kohus leidis oma 6. märtsi 1985. aasta otsuses kohtuasjas III CRN 19/85, et *kuna lapse viimist puhkuseks välisriiki peetakse oluliseks küsimuseks, vajab see mõlema hooldusõigust teostava vanema nõusolekut või kui kokkuleppele ei jõuta, siis eestkostekohtu otsust*.

3 Kuidas saab lapse viia seaduslikult teise riiki siis, kui teine lapsevanem selleks oma nõusolekut ei anna, kuid lapse teise riiki viimine on vajalik?

Sellisel juhul tuleb vanema nõusoleku asemel taotleda nõusolekut vanem välisriiki viimiseks Poola eestkostekohtult. Seda nõusolekut võib taotleda vanem, kelle hooldusõigust ei ole ära võetud või peatatud. Seda võib taotleda taotleja ise: Poola õigus ei nõua, et pooli esindaks sellistel juhtudel kohtus advokaat. Kohus, kellel on sisuline pädevus sellist taotlust lahendada, on esimese astme kohtuna rajoonikohus (*sąd rejonowy*) (perekonna- ja alaealiste asjade kolleegium), samal ajal kui territoriaalse pädevusega kohus on lapse elu- või viibimiskoha järgne kohus.

4 Kas ajutise äraviimise (nt puhkus, ravi) ja püsiva äraviimise korral kohaldatakse samu eeskirju? Võimaluse korral esitage asjaomased nõusoleku vormid.

Nagu eespool osutatud, on lapse lühiajaliseks välisriiki viimiseks vajalik teise vanema nõusolek.

Poolas ei kasutata lapse (püsilvalt või ajutiselt) välisriiki viimise puhul spetsiaalseid nõusoleku vorme. Nõusoleku võib seega anda mis tahes vormis. On siiski soovitatav hankida kirjalik nõusolek, mida saaks kasutada tõendina 1980. aasta Haagi konventsioonil põhinevas lapse tagasitoomise menetluses. Sellise nõusoleku koostamisel võib olla vajalik kasutada Poola advokaadi, õigusnõustaja või notari abi.

Viimati uuendatud: 29/12/2023

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje [pt](#) originaalkeelset versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Järgmised keeleversioonid: [en](#) on juba tõlgitud.

Seaduslik lastega välismaale suundumine või sinna elama asumine - Portugal

1 Millistel asjaoludel võib üks lapsevanem viia lapse seaduslikult teise riiki, ilma et tal oleks selleks teise lapsevanema nõusolek?

Eriti oluliste küsimuste eest vastutavad mõlemad vanemad (tsiviilseadustiku (*Código Civil*) artiklid 1901, 1902, 1911 ja 1912).

Kui vanemad lähevad lahku (lahutavad või lõpetavad kooselu), jäävad eriti oluliste küsimuste eest vastutavaks mõlemad (tsiviilseadustiku artikli 1906 lõige 1), välja arvatud juhul, kui kohus otsustab põhjendatult, et vastutus peaks jääma ainult ühele vanemale, või kui vastutuse jagamine ei ole lapse parimates huvides (tsiviilseadustiku artikli 1906 lõige 2).

Eriti olulisi küsimusi ei ole täpselt kindlaks määratud. Tegemist on küsimustega, mis hõlmavad teatavaid kindlaid lapse elu aspekte, või tõsiste ja harvaesinevate eksistentsiaalsete küsimustega, mis on seotud lapse põhiõigustega.

Lapse elukoha määramine või valimine, st tema elukoha üle otsustamine on eriti oluline küsimus. Selle otsuse tegemise eest vastutavad mõlemad vanemad. Kui vanemad ei jõua selles küsimuses kokkuleppele, määrab lapse elukoha kohus (tsiviilseadustiku artikli 1906 lõige 5).

Seega võib üks vanem viia lapse teise vanema nõusolekuta seaduslikult teise riiki ainult juhul, kui tal on lapse ainuhooldusõigus või kui lapse elukoha on kindlaks määratud või seda on muutnud kohus, kes on lubanud lapse teise riiki viia.

2 Millistel asjaoludel on teise lapsevanema nõusolek vajalik, et viia laps teise riiki?

Nõusolek on vajalik, kui vanematel on ühine hooldusõigus. See üldreegel on sätestatud tsiviilseadustiku artikli 1906 lõikes 1.

3 Kuidas saab lapse viia seaduslikult teise riiki siis, kui teine lapsevanem selleks oma nõusolekut ei anna, kuid lapse teise riiki viimine on vajalik?

Kui üks vanem ei anna lapse teise riiki viimiseks nõusolekut ja vanematel on ühine hooldusõigus, saab lapse teise riiki viia ainult kohtu otsusega (tsiviilseadustiku artikli 1906 lõige 5).

Sellisel juhul tuleb pöörduda sellisesse territoriaalse pädevusega kohtusse või kohtumajja, mis on pädev lahendama perekonna- ja alaealiste asju (vt kohtukorralduse seaduse nr 62/2013 artiklid 122–125); menetlus toimub vormis, mis on sätestatud tsiviileestkoste menetlusi reguleerivates normides, mis on kinnitatud seadusega nr 141/2015 (vt selle artiklid 3, 9 ja 67).

4 Kas ajutise äraviimise (nt puhkus, ravi) ja püsiva äraviimise korral kohaldatakse samu eeskirju? Võimaluse korral esitage asjaomased nõusoleku vormid

Õigusteoorias ja kohtupraktikas ei ole ajutist äraviimist puhkuse või vaba aja veetmise eesmärgil peetud eriti oluliseks küsimuseks, kui äraviimine ei nõua lapse elukeskuse muutmist. Erandiks on äraviimine riikidesse, kus on käimas relvastatud konflikt või mis on märkimisväärselt ebatavalised või kus levib pandeemia, mis seab ohtu lapse tervise ja turvalisuse.

Ravi tuleb aga pidada eriti oluliseks küsimuseks, mis nõuab mõlema vanema nõusolekut, olenevalt asjaomasest ravist ja selle võimalikust mõjust lapse põhiõigustele. See võib hõlmata ulatuslikke raviprotseduure (keemiaravi, eksperimentaalravi) või vajadust last saata, kuna ta ei mõista meditsiiniliste ravimite kasutatavat keelt või kuna meditsiiniliste ravimite võivad olla raske või võimatu lapselt sümptomite kohta täpset teavet saada, mistõttu vajatakse tõlkimist. Juhul kui laps tuleb sellise olulise ravi saamiseks ajutiselt ära viia, laieneb mõlema vanema antud nõusolek lapse raviks ka lapse äraviimisele.

Vormid

Välismaalaste ja piiriteenistusel (*Serviço de Estrangeiros e Fronteiras* – SEF) on tüüpvormid, mida tuleb kasutada alaealiste äraviimise korral.

Need leiab järgmiste linkide alt: <https://www.sef.pt/pt/pages/conteudo-detalle.aspx?nID=73>

Kohaldatavad õigusnormid

[Tsiiviileestkoste menetlusi reguleerivad normid](#)

[Tsiiviilseadustik](#)

[Kohtukorralduse seadus](#)

Märkus

Selles teabelehes esitatud teave ei ole Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku kontaktpunkti, kohtute ega muude üksuste ja asutuste jaoks siduv. Ehkki selles sisalduvat teavet ajakohastatakse korrapäraselt, tuleks alati tutvuda kehtivate õigusaktidega. Ka kohtupraktika tõlgendus võib aja jooksul muutuda.

Viimati uuendatud: 08/03/2022

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastada tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Seaduslik lastega välismaale suundumine või sinna elama asumine - Rumeenia

1 Millistel asjaoludel võib üks lapsevanem viia lapse seaduslikult teise riiki, ilma et tal oleks selleks teise lapsevanema nõusolek?

Seaduse nr 248/2005 (Rumeenia kodanike välisriikides vaba liikumise korra kohta) artikli 30 lõike 1 punkti c kohaselt võib alaealine laps, kellel on eraldi reisidokument või isikutunnistus – harilik või elektrooniline – ja kes reisib välisriiki koos ühe vanemaga, Rumeenia territooriumilt teise vanema nõusolekuta lahkuda, kui last saatev vanem tõendab, et laps on talle usaldatud lõpliku ja jõustunud kohtuotsusega või kui tal on lõpliku ja jõustunud kohtuotsuse (alates 15. veebruarist 2013 algatatud menetluste puhul lõpliku kohtuotsuse) alusel ainuhooldusõigus.

Teise vanema nõusolekut ei ole vaja, kui talt on vanemlikud õigused ära võetud või kui ta on ametlikult teadmata kadunuks tunnistatud ja kui last saatev vanem seda tõendab.

Samuti ei ole seaduse nr 248/2005 artikli 30 lõike 6 esimese taande kohaselt lapse Rumeeniast lahkumiseks teise vanema, mõlema vanema või selle vanema nõusolekut, kellel laps on usaldatud, samuti ainuhooldusõigusega vanema, üleelanud vanema või viimase seadusliku esindaja nõusolekut tarvis, kui sihtkohariigis alaliselt elav või viibiv Rumeenia alaealine reisib selles riigis koos saatjaga, nagu on sätestatud seaduses nr 248/2005.

Piiripolitsei lubab saatjaga alaealistel Rumeeniast lahkuda, kui last saatev vanem põhjendab välisriiki reisimise vajadust sellega, et laps läheb saama Rumeenia territooriumil kättesaamatut ravi, mille saamata jäämise korral on lapse elu või tervis tõsiselt ohus, ja esitab selle kohta tõendid, mille on välja andnud või kinnitanud Rumeenia tervishoiuasutused ja milles on märgitud ravi toimumise aeg ja riik (riigid), isegi kui mõlemad vanemad, teine vanem, üleelanud vanem või seaduslik esindaja ei ole selleks oma nõusolekut andnud. Piiripolitsei lubab saatjaga alaealistel Rumeeniast lahkuda ka juhul, kui last saatev vanem tõendab, et laps läheb õppima või ametlikule võistlusele, esitades asjakohased dokumendid, milles on märgitud õpingute või võistluse toimumise aeg ja riik (riigid), isegi kui nõusoleku selleks on andnud ainult üks vanem.

2 Millistel asjaoludel on teise lapsevanema nõusolek vajalik, et viia laps teise riiki?

Lapse teise liikmesriiki viimiseks on teise vanema nõusolek vajalik, kui vanematel on ühine hooldusõigus.

Vanematel on ühine ja võrdne hooldusõigus olenemata sellest, kas nad on omavahel abielus või mitte (tsiviilseadustiku artikli 503 lõige 1).

Lahutuse korral jääb vanematele ühine hooldusõigus, kui kohus ei otsusta teisiti. Kohus võib mõjuvatel põhjustel ja lapse parimaid huve silmas pidades otsustada anda ühele vanemale ainuhooldusõiguse (tsiviilseadustiku artikkel 397 ja artikli 398 lõige 1).

Kooskõlas seaduse nr 248/2005 artikli 30 lõike 1 punktiga b peab last saatev vanem esitama last Rumeeniast ära viies piiripolitseile teise vanema nõusolekuavalduse lapse välismaale viimiseks ajaks, mis ei ületa kolme aastat alates avalduse koostamise kuupäevast.

Rumeenias peab olema avalduse tõestanud notar ja välismaal Rumeenia diplomaatiline või konsulaaresindus. Alternatiivina – kui avalduse on koostanud välisriigi ametiasutus – peab see vastama seaduses sätestatud legaliseerimisnõuetele või kandma Haagi 5. oktoobri 1961. aasta välisriigi avalike dokumentide legaliseerimise nõude kaotamise konventsiooni kohaselt apostilli, välja arvatud juhul, kui tegemist on sellise riigiga, millega Rumeenia on sõlminud tsiviil- või perekonnaasjades õigusabi andmist käsitleva lepingu, konventsiooni või kokkuleppe, millega on ette nähtud vabastus legaliseerimise nõudest. Nõusolekuavaldus tuleb väljastada kahes eksemplaris, millest üks antakse saatjale ja teine lisatakse alaealise passi.

3 Kuidas saab lapse viia seaduslikult teise riiki siis, kui teine lapsevanem selleks oma nõusolekut ei anna, kuid lapse teise riiki viimine on vajalik?

Kui vanematel tekivad oma õiguste teostamise või vanemlike kohustuste täitmise asjus lahkarvamused, teeb perekonnakohus pärast vanemate ärakuulamist ja psühholoogilis-sotsiaalselt aruannet arvesse võttes otsuse lapse parimates huvides (tsiviilseadustiku artikkel 486). Seega võib teise vanema nõusolekut lapse välisriiki viimiseks asendada kohtuotsus.

4 Kas ajutise äraviimise (nt puhkus, ravi) ja püsiva äraviimise korral kohaldatakse samu eeskirju? Võimaluse korral esitage asjaomased nõusoleku vormid.

Teise vanema nõusolekut on tarvis juhul, kui välismaale reisitakse selleks, et vahetada lapse elukohta. Kui elukohta vahetada soovival vanemal on ainuhooldusõigus, siis sellist nõusolekut vaja ei ole.

Tsiviilseadustikus on ette nähtud, et juhul kui see mõjutab vanemlike õiguste kasutamist, võib laps koos vanemaga, kelle juures ta elab, elukohta vahetada ainult teise vanema eelneval nõusolekul. Kui vanemad on selles küsimuses lahkarvamusel, otsustab elukohavahetuse üle perekonnakohus (tsiviilseadustiku artikkel 497).

Seaduses nr 248/2005 ajutisel ja püsival äraviimisel vahet ei tehta.

Kooskõlas valitsuse otsuse nr 94/2006 (millega kiidetakse heaks seaduse nr 248/2005 rakenduseeskirjad) artikliga 34 kehtestatakse nõusolekuavalduse vorm alaealise riigist lahkumiseks piiripolitsei ameti peainspektsiooni peainspektori korraldusega.

Seaduse nr 248/2005 teksti võib leida [siit](#).

Failid

Näidisavaldus, millega vanem annab nõusoleku oma alaealise lapse riigist lahkumiseks teise vanema saatel (100 KB) (100 Kb)

Näidisavaldus, millega vanem annab nõusoleku oma alaealise lapse riigist lahkumiseks teise täiskasvanu saatel (194 KB) (194 Kb)

Viimati uuendatud: 14/12/2021

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastada tõlkeversioonides. Komisjon ja

Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Seaduslik lastega välismaale suundumine või sinna elama asumine - Sloveenia

1 Millistel asjaoludel võib üks lapsevanem viia lapse seaduslikult teise riiki, ilma et tal oleks selleks teise lapsevanema nõusolek?

Vanem võib lapse seaduslikult teise riiki viia teise vanema nõusolekuta, kui sellelt teiselt vanemalt on ära võetud tema vanema õigused või ta on tunnistanud teovõimetuks. Kui ühelt vanemalt on ära võetud tema vanema õigused või ta on tunnistanud teovõimetuks, on vanema õigused vaid teisel vanemal (abielu- ja perekonnasuhteid käsitleva seaduse (*Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih*) artikkel 115).

2 Millistel asjaoludel on teise lapsevanema nõusolek vajalik, et viia laps teise riiki?

Teise vanema nõusolek lapse teise riiki viimiseks on alati nõutav, välja arvatud juhul, kui vanema õigused on ainult esimesel vanemal.

Abielu- ja perekonnasuhteid käsitleva seaduse kohaselt kuuluvad vanema õigused ühiselt nii isale kui ka emale (artikli 4 lõige 3).

Vanemad kasutavad oma vanema õigusi ühisel kokkuleppel, lähtudes lapse huvidest (abielu- ja perekonnasuhteid käsitleva seaduse artikli 113 lõige 1).

Vanema õiguste kasutamine hõlmab otsuse tegemist selle kohta, millises riigis laps elab.

Kui vanemad ei ela koos ja ei vastuta koos lapse hooldamise ja kasvatamise eest, teevad nad mõlemad ühisel kokkuleppel ja lapse huvidest lähtuvalt (abielu- ja perekonnasuhteid käsitleva seaduse artikli 113 lõige 2) otsuse sellistes küsimustes, millel on märkimisväärne mõju lapse arengule; need küsimused hõlmavad lapse ümberpaigutamist teise riiki.

3 Kuidas saab lapse viia seaduslikult teise riiki siis, kui teine lapsevanem selleks oma nõusolekut ei anna, kuid lapse teise riiki viimine on vajalik?

Kui vanemad ei jõua kokkuleppele vanema õiguste kasutamises, aitab neil kokkuleppele jõuda sotsiaaltöökeskus. Nimetatud keskus aitab vanematel jõuda kokkuleppele ka siis, kui nad ei suuda leida üksmeelt küsimustes, millel on märkimisväärne mõju lapse arengule, ning kui nad ei ela koos ega vastuta mõlemad lapse hooldamise ja kasvatamise eest.

Kui lapsevanemad ei suuda jõuda isegi sotsiaaltöökeskuse abiga kokkuleppele küsimustes, mis mõjutavad märkimisväärselt lapse arengut, teeb asjas otsuse kohus hagita menetluse raames ühe või mõlema vanema taotluse alusel. Taotlusele tuleb lisada pädeva sotsiaaltöökeskuse tõend, milles kinnitatakse, et vanemad üritasid jõuda vanema õiguste kasutamise küsimuses kokkuleppele selle sotsiaaltöökeskuse abiga. Enne kui kohus teeb otsuse, peab ta küsima sotsiaaltöökeskuse arvamust lapse huvide kohta. Lisaks võtab kohus arvesse ka lapse arvamust, kui seda väljendab laps ise või teeb seda lapse nimel isik, keda laps usaldab ja kelle ta on ise välja valinud, tingimusel et laps on võimeline mõistma sellise arvamuseavalduse tähendust ja tagajärgi. Eespool esitatud eeskirjad tulenevad abielu- ja perekonnasuhteid käsitleva seaduse artiklist 113.

4 Kas ajutise äraviimise (nt puhkus, ravi) ja püsiva äraviimise korral kohaldatakse samu eeskirju? Võimaluse korral esitage asjaomased nõusoleku vormid.

Kui lapse ajutise ümberpaigutamisega seoses kerkib päevakorda lapse arengule avalduva märkimisväärse mõju küsimus, siis kohaldatakse ajutise ümberpaigutamise korral samu eeskirju nagu pikemaks ajaks ümberpaigutamise korral.

Viimati uuendatud: 05/03/2018

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Seaduslik lastega välismaale suundumine või sinna elama asumine - Slovakkia

1 Millistel asjaoludel võib üks lapsevanem viia lapse seaduslikult teise riiki, ilma et tal oleks selleks teise lapsevanema nõusolek?

Kui laps viiakse teise riiki ainult lühiajaliselt, nt lühiajaliste õpingute, sugulaste külastamise, laagris osalemise, puhkuse vms eesmärgil. Oluline on, et lapsel ei ole kavatsust jääda ega vanemal last jätta teise riiki püsivalt elama.

2 Millistel asjaoludel on teise lapsevanema nõusolek vajalik, et viia laps teise riiki?

Kui küsimus on püsivalt välisriiki kolimises.

3 Kuidas saab lapse viia seaduslikult teise riiki siis, kui teine lapsevanem selleks oma nõusolekut ei anna, kuid lapse teise riiki viimine on vajalik?

Sel juhul tuleb pöörduda eestkostekohta (*poručenský súd*) poole, kes lahendab selle hooldusõiguse olulise küsimuse. Täpsemalt, kohus saab lubada lapse püsivalt välisriiki viia.

4 Kas ajutise äraviimise (nt puhkus, ravi) ja püsiva äraviimise korral kohaldatakse samu eeskirju? Võimaluse korral esitage asjaomased nõusoleku vormid.

Vt eespool. Sellised vormid puuduvad.

Viimati uuendatud: 06/05/2024

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Seaduslik lastega välismaale suundumine või sinna elama asumine - Soome

1 Millistel asjaoludel võib üks lapsevanem viia lapse seaduslikult teise riiki, ilma et tal oleks selleks teise lapsevanema nõusolek?

Vanemliku vastutuse teostajate ja lapsega seotud otsuste tegemise suhtes kohaldatakse lapse hooldusõiguse ja suhtlusõiguse seadust (*laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta*) (361/1983).

Kui ühel vanemal on lapse ainuhooldusõigus, otsustab see vanem lapsega seotud küsimuste, sh lapse elukoha üle, ja võib seega põhimõtteliselt viia lapse teise riiki ilma teise vanema nõusolekuta.

Kui vanematel on lapse ühine hooldusõigus, vastutavad nad hooldusõigusega kaasnevate kohustuste eest ühiselt ja teevad lapsega seotud otsuseid koos.

Kui vanematel on lapse ühine hooldusõigus, võib kohus määrata kohustuste jaotamise nende vahel. Teisisõnu võib ta teha otsuse, millega antakse konkreetsete hoolduskohustustega seotud otsustusõigus ainult ühele vanemale. Kohus võib hooldusõigust puudutavas otsuses ette näha, et lapse elukoha üle võib otsustada üks vanem üksinda.

Kui kohus on oma otsuses ette näinud, et lapse elukoha üle võib otsustada ainult üks hooldusõiguse omaja, võib viimane viia lapse teise riiki ilma teise vanema nõusolekuta.

2 Millistel asjaoludel on teise lapsevanema nõusolek vajalik, et viia laps teise riiki?

Kui vanematel on lapse ühine hooldusõigus, ei saa põhimõtteliselt kumbki vanem viia last teise riiki ilma teise vanema nõusolekuta.

Vt ka vastus eelmisele küsimusele.

3 Kuidas saab lapse viia seaduslikult teise riiki siis, kui teine lapsevanem selleks oma nõusolekut ei anna, kuid lapse teise riiki viimine on vajalik?

Kui üks vanem lapse teise riiki viimiseks nõusolekut ei anna, võib pöörduda asja lahendamiseks kohtusse.

4 Kas ajutise äraviimise (nt puhkus, ravi) ja püsiva äraviimise korral kohaldatakse samu eeskirju? Võimaluse korral esitage asjaomased nõusoleku vormid.

Soomes puuduvad erieeskirjad ajutise äraviimise (nt puhkuse eesmärgil) kohta ja vormid nõusoleku andmiseks.

Suhtlusõiguse kohta tehtud kohtuotsusega võidakse määrata seda, kas vanem võib seda õigust teostades lapsega välisriiki reisida.

Viimati uuendatud: 19/04/2024

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Seaduslik lastega välismaale suundumine või sinna elama asumine - Rootsi

1 Millistel asjaoludel võib üks lapsevanem viia lapse seaduslikult teise riiki, ilma et tal oleks selleks teise lapsevanema nõusolek?

Kui lapse hooldusõigus on kahel vanemal, on lapse isikliku eluga seotud küsimustes, sealhulgas nii lühiajalise välisriiki reisimise kui ka püsiva ärakolimise jaoks põhimõtteliselt vajalik nende ühine otsus. Kui laps elab koos ainult ühega hooldusõigust omavatest vanematest, siis leitakse, et lapsega koos elaval vanemal on õigus otsustada selle üle, kus laps oma vabal ajal viibib, sealhulgas on sellel vanemal õigus otsustada lühiajaliste välisreiside üle, kui sellega ei rikota lapse õigust suhelda teise hooldusõigust omava vanemaga.

Ainuhooldusõigust omaval vanemal on õigus võtta laps endaga välisreisidele kaasa või viia laps püsivalt teise riiki ilma teise vanema nõusolekuta. Juhul kui lapsel on siiski õigus suhelda teise vanemaga, peaks lapse hooldusõigust omav vanem sellega arvestama. Teine vanem, kellega lapsel on õigus suhelda, võib esitada avalduse suhtlusõigust käsitleva otsuse täitmiseks lapse uues elukohariigis, kui see on võimalik uue elukohariigi õigusnormide kohaselt.

Kõnealune teine vanem võib samuti taotleda suhtlusõigust 1980. aasta Haagi konventsiooni alusel, kui seda konventsiooni kohaldatakse selles riigis, kus laps elab. Kui ainuhooldusõiguse saanud vanem ei täida suhtlusõigust käsitlevat otsust ning jätab sellega rahuldamata lapse vajaduse olla lähedastes ja heades suhetes mõlema vanemaga, siis mõjutab see tavaliselt Rootsi kohtu hinnangut hooldusõiguse küsimuses mis tahes hilisema kohtuvaidluse korral. Seega vastutavad vanemad ühiselt selle eest, et suhtlusõiguse kasutamine toimiks ladusalt.

2 Millistel asjaoludel on teise lapsevanema nõusolek vajalik, et viia laps teise riiki?

Nagu nähtub küsimusele nr 1 antud vastusest, võivad hooldusõigust jagavad vanemad teha ühiselt otsuseid küsimustes, mis on seotud lapsega, sealhulgas tema välismaal viibimisega. Küsimusele nr 1 antud vastuse põhjal võib samuti järeldada, et isegi kui hooldusõigus on ainult ühel vanematest, peaks see vanem teatavates olukordades lapse mis tahes lühiajaliste välisreiside või püsivamat laadi eemalviibimise korraldamisel võtma arvesse teise vanema suhtlusõigust. Lapse ebaseaduslik teise riiki viimine võib Rootsi õigusaktide kohaselt olla kuritegu.

3 Kuidas saab lapse viia seaduslikult teise riiki siis, kui teine lapsevanem selleks oma nõusolekut ei anna, kuid lapse teise riiki viimine on vajalik?

Kui vanematel on lapse suhtes ühine hooldusõigus, siis võib üks vanem teha teatavates olukordades otsuseid üksi. Sellist võimalust saab kasutada juhul, kui teine vanem ei saa osaleda otsuste tegemises eemalviibimise või haiguse tõttu või muul põhjusel ja otsuse tegemist oleks väga raske edasi lükata. Lapse tuleviku seisukohast väga olulisi otsuseid saab sellisel moel teha samuti üksnes juhul, kui see on vajalik lapse huvides. Peale selle on ka kohaliku omavalitsuse sotsiaalhoolekande komiteel õigus teha otsuseid psühhiaatrilise või psühholoogilise ravi kohta, kui see on vajalik lapse huvides, ning seda isegi juhul, kui raviga nõustub ainult üks vanematest.

4 Kas ajutise äraviimise (nt puhkus, ravi) ja püsiva äraviimise korral kohaldatakse samu eeskirju? Võimaluse korral esitage asjaomased nõusoleku vormid.

Samu sätteid kohaldatakse ainuhooldusõiguse saanud vanema suhtes. Kui laps elab koos ainult ühega hooldusõigust omavatest vanematest, siis leitakse, et lapsega koos elaval vanemal on õigus otsustada selle üle, kus laps oma vabal ajal viibib, sealhulgas on sellel vanemal õigus otsustada lühiajaliste välisreiside üle (vt küsimusele nr 1 antud vastus). Kui vanematel on ühine hooldusõigus, siis võib üks vanematest viia lapse teise riiki psühhiaatrilise või psühholoogilise ravi eesmärgil ilma teise vanema nõusolekuta, kui selle kohta on olemas kohaliku omavalitsuse sotsiaalhoolekande komitee otsus (vt küsimusele nr 3 antud vastus).

Viimati uuendatud: 04/07/2017

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Seaduslik lastega välismaale suundumine või sinna elama asumine - Inglismaa ja Wales

1 Millistel asjaoludel võib üks lapsevanem viia lapse seaduslikult teise riiki, ilma et tal oleks selleks teise lapsevanema nõusolek?

Inglismaa ja Walesi seadustes on ette nähtud lapse Ühendkuningriigist seadusliku äraviimise kord. Lapse suhtluskorra määrus on kohtu määrus, millega määratakse kindlaks, kelle juures laps peaks elama või kellega aega veetma. [1989. aasta lastekaitseaduse](#) artikli 13 lõige 2 võimaldab isikul, kelle kasuks on tehtud lapse suhtluskorra määrus (mida nimetati varem nii elukohta käsitlevaks kui ka suhtlusõiguse määruseks), viia laps Ühendkuningriigist ära (näiteks puhkusele) kuni üheks kuuks.

See on kooskõlas [1984. aasta lapseröövi käsitleva seaduse](#) artikli 1 lõikega 4, milles on sätestatud, et isik ei pane last Ühendkuningriigist ära viies või saates toime kuritegu, kui ta on isik, kellel on kehtiv lapse suhtluskorra määrus, ja kui laps viiakse riigist ära kuni üheks kuuks.

Kehtiva lapse suhtluskorra määrase puudumise korral võib vanemliku ainuvastutusega vanem viia lapse ilma teise vanema loata seaduslikult Ühendkuningriigist ära. Teine vanem, kellel vanemlikku vastutust ei ole, võib takistada lapse väljaviimist riigi jurisdiktsiooni alt, pöördudes Inglismaa ja Walesi kohtute poole, et need annaksid teatavate tegude keelamise määruse. Ta võib kohtusse pöörduda ka vanemliku vastutusega seotud kohtumääruse taotlemiseks. Vanemlik vastutus on määratletud 1989. aasta lastekaitseaduse artikli 3 lõikes 1.

2 Millistel asjaoludel on teise lapsevanema nõusolek vajalik, et viia laps teise riiki?

1989. aasta lastekaitseaduse artiklis 13 on ette nähtud, et kui lapse suhtes kehtib lapse suhtluskorra määrus, ei tohi keegi last ilma kõigi vanemliku vastutusega isikute kirjaliku nõusolekuta või kohtu loata Ühendkuningriigist ära viia.

Lisaks on 1984. aasta lapseröövi käsitleva seaduse artiklis 1 sätestatud, et vanem (ja muud konkreetsed isikud, kelle hulka kuulub ka isik, kes on lapse eestkostja, isik, kelle kasuks on tehtud lapse suhtluskorra määrus, või isik, kelle juures laps elab) paneb toime kuriteo (lapseröövi), kui ta viib või saadab lapse Ühendkuningriigist välja ilma vastava nõusolekuta (see tähendab ilma lapse ema ja lapse isa nõusolekuta, kui tal on vanemlik vastutus, või ilma teiste eespool nimetatud inimeste nõusolekuta).

Kui kehtiv suhtluskorra määrus puudub, kuid vanemlik vastutus lapse eest on rohkem kui ühel isikul, ei lubata ühelgi isikul, kellel on selle lapse eest vanemlik vastutus, viia last Ühendkuningriigist ära ilma teiste vanemliku vastutusega isikute nõusoleku või kohtu loata.

3 Kuidas saab lapse viia seaduslikult teise riiki siis, kui teine lapsevanem selleks oma nõusolekut ei anna, kuid lapse teise riiki viimine on vajalik?

Vanemal, kellel on lapse suhtes suhtluskorra määrus ja kes soovib last Ühendkuningriigist püsivalt ära viia, on õigus lapsega ilma kohtu sekkumiseta seaduslikult ümber asuda, kui tal on teise vanemliku vastutusega vanema või teise vanemliku vastutusega isiku kirjalik nõusolek. Kui nõusolekust keeldutakse, tuleb lapse Inglismaalt ja Walesist püsiva äraviimise loa saamiseks esitada taotlus kohtule (1989. aasta lastekaitseaduse artikli 13 lõige 1). Kehtiva suhtluskorra määrase puudumise korral peab isik, kellel on lapse eest vanemlik vastutus ja kes soovib last Ühendkuningriigist püsivalt ära viia, taotleda kohtult luba, kui teised vanemliku vastutusega isikud on nõusoleku andmisest keeldunud.

Inglismaal ja Walesis on rahvusvahelise ümberasumise juhtumite korral esmatähtis kaalutlus ja otsustav tegur alati lapse heaolu. Perekonnaasjade kohtutes töötavad kohtunikud võtavad enne sõltumatu kohtuotsuse tegemist arvesse kogu teabe, mis on neil konkreetse juhtumi kohta olemas. Nad püüavad

ennekõike teha otsuseid, mis on asjaomase lapse parimates huvides. Lapse heaolu on selliste juhtumite lahendamisel alati kohtu esmane kaalutlus. 1989. aasta lastekaitseaduses on ette nähtud seadusjärgne kaitse laste heaolu tagamiseks Inglismaalt ja Walesist ümberasumise korral.

4 Kas ajutise äraviimise (nt puhkus, ravi) ja püsiva äraviimise korral kohaldatakse samu eeskirju? Võimaluse korral esitage asjaomased nõusoleku vormid.

Vastuses esimesele küsimusele on kirjeldatud sätteid, mis kehtivad juhul, kui laps viiakse Ühendkuningriigist seaduslikult ära kuni üheks kuuks. Isikul, kellel on lapse suhtes suhtluskorra määrus, on õigus viia laps välismaale **kuni üheks kuuks**, mistõttu ei vaja ta lapse puhkusele viimiseks teise vanema luba.

Viimati uuendatud: 10/08/2021

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Seaduslik lastega välismaale suundumine või sinna elama asumine - Põhja-lirimaa

1 Millistel asjaoludel võib üks lapsevanem viia lapse seaduslikult teise riiki, ilma et tal oleks selleks teise lapsevanema nõusolek?

Põhja-lirimaa seadustes on ette nähtud lapse Ühendkuningriigist seadusliku äraviimise kord. [1995. aasta \(Põhja-lirimaa\) lastekaitsemääruse](#) artikli 13 lõige 1 võimaldab isikul, kellele on seoses lapsega tehtud elukohta (eestkostet) käsitlev määrus, viia laps Ühendkuningriigist ära kuni üheks kuuks.

See on kooskõlas [1985. aasta \(Põhja-lirimaa\) lapseröövi käsitleva määruse](#) artikli 3 lõikega 2A, milles on sätestatud, et isik ei pane last

Ühendkuningriigist ära viies või saates toime kuritegu, kui ta on isik, kelle kasuks on tehtud kehtiv elukohta käsitlev määrus, ja kui laps viiakse riigist ära kuni üheks kuuks (eeldusel, et ei ole tehtud ühtegi määrust, mis lapse äraviimist keelaks).

Kehtiva elukohta käsitleva määruse puudumise korral ja juhul, kui emal on vanemlik ainuvastutus, on tal võimalik laps seaduslikult Ühendkuningriigist ära viia ilma isa loata. Isa, kellel vanemlikku vastutust ei ole, võib püüda takistada oma lapse väljaviimist riigi jurisdiktsiooni alt, pöördudes Põhja-lirimaa kohtute poole, et need annaksid teatavate tegude keelamise määruse. Ta võib ka pöörduda kohtusse, et saada vanemlikku vastutust käsitleva määruse (vanemlik vastutus on määratletud 1995. aasta (Põhja-lirimaa) lastekaitsemääruse artikli 6 lõikes 1) või elukohta käsitleva määruse (kui kohus annab tema kasuks viimati nimetatud määruse, peab ta andma ka vanemlikku vastutust käsitleva määruse).

2 Millistel asjaoludel on teise lapsevanema nõusolek vajalik, et viia laps teise riiki?

1995. aasta (Põhja-lirimaa) lastekaitsemääruse artiklis 13 on ette nähtud, et kui lapse suhtes kehtib elukohta käsitlev määrus, ei tohi keegi last Ühendkuningriigist kauemaks kui üheks kuuks ära viia, kui tal ei ole kõigi vanemliku vastutusega isikute kirjalikku nõusolekut või kohtu luba.

Lisaks on 1985. aasta (Põhja-lirimaa) lapseröövi käsitleva määruse artikli 3 lõikes 1 ette nähtud, et lapsega seotud isik paneb toime kuriteo (lapseröövi), kui ta viib või saadab lapse Ühendkuningriigist välja ilma vastava nõusolekuta.

Kui kehtiv elukohta käsitlev määrus puudub, kuid vanemlik vastutus lapse eest on rohkem kui ühel isikul, ei lubata ühelgi isikul, kellel on selle lapse eest vanemlik vastutus, viia last Ühendkuningriigist ära ilma teiste vanemliku vastutusega isikute nõusoleku või kohtu loata.

3 Kuidas saab lapse viia seaduslikult teise riiki siis, kui teine lapsevanem selleks oma nõusolekut ei anna, kuid lapse teise riiki viimine on vajalik?

Vanemal, kellel on lapsega seotud elukohta käsitlev määrus ja kes soovib last Ühendkuningriigist püsivalt ära viia, on õigus lapsega ilma kohtu sekkumiseta seaduslikult ümber asuda, kui tal on teise vanemliku vastutusega vanema või teise vanemliku vastutusega isiku kirjalik nõusolek. Kui nõusolekust keeldutakse, tuleb lapse Põhja-lirimaalt püsiva äraviimise loa saamiseks esitada taotlus kohtule (1995. aasta (Põhja-lirimaa) lastekaitsemääruse artikli 13 lõige 1).

Ühendkuningriigis on rahvusvahelise ümberasumise juhtumite korral esmatähtis kaalutlus ja otsustav tegur alati lapse heaolu. Põhja-lirimaa perekonnaasjade kohtutes töötavad kohtunikud võtavad enne sõltumatu kohtuotsuse tegemist arvesse kogu teabe, mis on neil konkreetse juhtumi kohta olemas. Nad püüavad ennekõike teha otsuseid, mis on asjaomase lapse parimates huvides.

Kehtiva elukohta käsitleva määruse puudumise korral peaks isik, kellel on lapse eest vanemlik vastutus ja kes soovib last Ühendkuningriigist alaliselt ära viia, alati taotlema teise vanema nõusolekut või kohtu luba. Vastasel juhul võidakse tema suhtes esitada kaebus lapseröövi kohta.

4 Kas ajutise äraviimise (nt puhkus, ravi) ja püsiva äraviimise korral kohaldatakse samu eeskirju? Võimaluse korral esitage asjaomased nõusoleku vormid.

Vastuses esimesele küsimusele on kirjeldatud sätteid, mis kehtivad juhul, kui laps viiakse Ühendkuningriigist seaduslikult ära kuni üheks kuuks. Isikul, kellel on lapsega seotud elukohta käsitlev määrus, on õigus viia laps välismaale **kuni üheks kuuks**, mistõttu ei vaja ta lapse puhkusele viimiseks teise vanema luba.

Viimati uuendatud: 10/08/2021

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Seaduslik lastega välismaale suundumine või sinna elama asumine - Šotimaa

1 Millistel asjaoludel võib üks lapsevanem viia lapse seaduslikult teise riiki, ilma et tal oleks selleks teise lapsevanema nõusolek?

Kui Šotimaa kohtult on saadud konkreetne nõusolek või olukorras, kus teise vanema nõusolekut ei nõuta (vt vastus küsimusele 2).

2 Millistel asjaoludel on teise lapsevanema nõusolek vajalik, et viia laps teise riiki?

Teise vanema nõusolek on vajalik, kui vanemal „on ja ta teostab praegu“ emba-kumba vanemlikku õigust:

laps elab tema juures või ta määrab lapse viibimiskoha muul viisil;

kui laps ei ela tema juures, säilitab ta lapsega regulaarsed isiklikud suhted ja otsese kontakti.

3 Kuidas saab lapse viia seaduslikult teise riiki siis, kui teine lapsevanem selleks oma nõusolekut ei anna, kuid lapse teise riiki viimine on vajalik?

(Vt vastus küsimusele 1).

4 Kas ajutise äraviimise (nt puhkus, ravi) ja püsiva äraviimise korral kohaldatakse samu eeskirju? Võimaluse korral esitage asjaomased nõusoleku vormid.

Jah.

Viimati uuendatud: 09/08/2021

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Seaduslik lastega välismaale suundumine või sinna elama asumine - Gibraltar

1 Millistel asjaoludel võib üks lapsevanem viia lapse seaduslikult teise riiki, ilma et tal oleks selleks teise lapsevanema nõusolek?

Vastavalt 2009. aasta lastekaitse seaduse artiklile 30 lubatakse isikul, kelle kasuks on tehtud lapse elukohta käsitlev määrus, viia laps Gibraltarilt ära kuni üheks kuuks.

Kehtiva elukohta käsitleva määruse puudumise korral võib lapse ilma teise vanema loata seaduslikult Gibraltarilt ära viia vanemliku ainuvastutusega vanem. Teine vanem, kellel vanemlikku vastutust ei ole, võib takistada lapse väljaviimist riigi jurisdiktsioonist, pöördudes kohtu poole ja taotledes teatavate tegude keelamise määrust.

2 Millistel asjaoludel on teise lapsevanema nõusolek vajalik, et viia laps teise riiki?

2009. aasta lastekaitseaduse artiklis 30 on ette nähtud, et kui lapse suhtes kehtib elukohta käsitlev määrus, ei tohi keegi last Gibraltarilt ära viia (v.a kuni üheks kuuks), kui ei ole saadud kõigi vanemliku vastutusega isikute kirjalikku nõusolekut või kohtu luba.

Lisaks on 2011. aasta karistusseaduse artiklis 184 sätestatud, et vanem (ja muud konkreetsed isikud, kelle hulka kuulub ka isik, kes on lapse eestkostja, isik, kelle kasuks on tehtud lapse elukohta käsitlev määrus, või isik, kellel on lapse hooldusõigus) paneb toime kuriteo (lapseröövi), kui ta viib või saadab lapse Gibraltarilt ära ilma vastava nõusolekuta (see tähendab ilma lapse ema ja lapse isa nõusolekuta, kui tal on vanemlik vastutus, või ilma teiste eespool nimetatud inimeste nõusolekuta).

Kui kehtiv elukohta käsitlev määrus puudub, kuid vanemlik vastutus lapse eest on rohkem kui ühel isikul, ei lubata ühelgi isikul, kellel on selle lapse eest vanemlik vastutus, viia last Gibraltarilt ära ilma teiste vanemliku vastutusega isikute nõusoleku või kohtu loata.

3 Kuidas saab lapse viia seaduslikult teise riiki siis, kui teine lapsevanem selleks oma nõusolekut ei anna, kuid lapse teise riiki viimine on vajalik?

Vanemal, kelle kasuks on tehtud lapse elukohta käsitlev määrus ja kes soovib last Gibraltarilt püsivalt ära viia, on õigus lapsega ilma kohtu sekkumiseta seaduslikult ümber asuda, kui tal on teise vanemliku vastutusega vanema või teise vanemlikku vastutust kandva isiku kirjalik nõusolek. Kui nõusolekust keeldutakse, tuleb lapse Gibraltarilt püsiva äraviimise loa saamiseks esitada taotlus kohtule (2009. aasta lastekaitseaduse artikkel 30).

Rahvusvahelise ümberasumise juhtumite korral on esmatähtis kaalutlus ja otsustav tegur alati lapse heaolu. Kohtunikud võtavad enne sõltumatu kohtuotsuse tegemist arvesse kogu teabe, mis on neil konkreetse juhtumi kohta olemas. Nad püüavad ennekõike teha otsuseid, mis on asjaomase lapse parimates huvides.

Kehtiva elukohta käsitleva määruse puudumise korral peab isik, kes kannab lapse eest vanemlikku vastutust ja kes soovib last Gibraltarilt püsivalt ära viia, taotlema kohtult luba, kui teised vanemliku vastutusega isikud on nõusoleku andmisest keeldunud.

4 Kas ajutise äraviimise (nt puhkus, ravi) ja püsiva äraviimise korral kohaldatakse samu eeskirju? Võimaluse korral esitage asjaomased nõusoleku vormid.

Vastuses esimesele küsimusele on esitatud sätted, mis kehtivad juhul, kui laps viiakse Gibraltarilt seaduslikult ära kuni üheks kuuks. Isikul, kelle kasuks on tehtud lapse elukohta käsitlev määrus, on õigus viia laps välismaale **kuni üheks kuuks**, mistõttu ei vaja ta lapse puhkusele viimiseks teise vanema luba.

Viimati uuendatud: 09/08/2021

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.